

west-vlaanderen werkt

tijdschrift van de westvlaamse economische raad 1965 nr 4

west-vlaanderen werkt

Driemaandelijks uitgave

7^e jaargang 1965 – nummer 4

Inhoud :	125	Editoriaal
J. THEYS - O. VANNESTE	126	Verwachte bevolkingsaanwinst in West-Vlaanderen tussen 1961 en 1981
G. CARTRYSSE	130	Naar een infrastructuur voor de vrije tijd
J.M.L. DEMEYERE	136	Het demografisch zwaartepunt en het mediaanpunt van West-Vlaanderen (nieuwe grenzen) op eind 1964
	138	Spektrum
	144	West-Vlaanderen Werkt

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Beschermkomitee : Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Goeverneur.

De Heren J. Storme, H. Smisjaert, L. Gillon, A. Loncke, M. Lootens, P. Monballyu, Leden der Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee : De Heren L. Bockstaele, G. Declercq, P. Delafontaine, J. Pattyn, F. Van Damme, O. Vanneste.

Redaktiesekretaris : De Heer D. Sanders.

Abonnement : 1966 : 120 F — P.C.R. 976.57, W.E.R., Diver 7, Brugge.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden : W.E.R., Diver 7, Brugge.

Verzamelmappen : Verzamelmappen zijn te verkrijgen bij Industriële Boekband Walleyne, P.V.B.A., Gen. Lemanstraat, 52/54, te Brugge, door storting van 40 fr. op P.C.R. 127.982 van Industriële Boekband Walleyne.

Foto's : Voorpagina en blz. 129 en 132 : L. Bovée, Brugge ; blz. 134 : Studio Verfaille, Kortrijk - Archief Provinciaal Zwembad ; blz. 145 : Archief B.M.G.E. ; blz. 147 : Archief Unilin.

Drukkerij : Groeninghe, Kortrijk

Lay-out : Boudewijn Delaere

WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

Diver 7, Brugge

Telefoon : 050/381.31

Postrekening 976.57

W.E.R. publikaties

WERK VAN HET WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIE- BUREAU

- De Economische Situatie en Mogelijkheden van het Arrondissement Ieper,
door G. Declercq & O. Vanneste, 1958 (207 blz.) – 135 fr.
- De Belgische Zeevisserij – Een Economische Studie,
door O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 blz.) – 200 fr.
- Pêche Maritime Belge – Etude Economique,
door O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 pp.) – 200 fr.
- Het Arrondissement Brugge – Een Regionaal Economische Studie,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1961 (136 blz.) – 250 fr.
- Het Arrondissement Oostende – Een Regionaal Economische Studie,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1962 (144 blz.) – 250 fr.
- De grenzen – Een Economische Studie van een Grensstad,
door O. Vanneste & J. Theys, 1962 (256 blz.) – 200 fr.
- Het Arrondissement Roeselare – Een Regionaal Economische Studie,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1963 (136 blz.) – 250 fr.
- Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk,
door J. Theys o.l.v. O. Vanneste, 1964 (144 blz.) – 150 fr.
- Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de France,
door J. Theys s.l.d. O. Vanneste, 1964 (144 pp.) – 150 fr.
- De landbouw in West-Vlaanderen – Een Economische Studie,
door O. Vanneste & J. Theys, 1964 (189 blz.) – 200 fr.
- De landbouw in West-Vlaanderen,
door M. Zwaenepoel & N. Vanhove, 1965 (352 blz. plus kaart).

RAPPORTEN W.E.R.

- De Konfektienijverheid in West-Vlaanderen – Contact Technisch en Beroepsonderwijs/Nijverheid, vastencild, 1958 (64 blz.) – (uitgeput).
- De Textielnijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoording – Contact Onderwijs/Industrie, vastencild, 1959 (74 blz.) – 35 fr.
- De Metaalnijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoording – Contact Onderwijs/Industrie, vastencild, 1960 (119 blz.) – 85 fr.
- De Schoennijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoording – Contact Onderwijs/Industrie, vastencild, 1961 (67 blz.) – 45 fr.
- De Konfektienijverheid in West-Vlaanderen – Contact Technisch en Beroepsonderwijs/Nijverheid (Aanvullend rapport), vastencild, 1962 (50 blz.) – 100 fr.
- De Houtnijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoording – Contact Onderwijs/Industrie, vastencild, 1962 (80 blz.) – 125 fr.

WERK WESTVLAAMSE ONTWIKKELINGSPROBLEMEN W.E.R. – W.E.S.

- De toekomstige Ontwikkelingsproblemen van Oost- en West-Vlaanderen en Zeeland,
1957 (56 blz.) – (uitgeput).
- De laatste Installatievergadering C.L.E.R. – Regionaal-Economisch Kontaktcomitee West-Vlaanderen – Henegouwen – Noord – Pas-de-Calais,
1960 (52 blz.) – 25 fr.
- De verslag van de Algemene Vergadering van de Westvlaamse Economische Raad,
1960 (39 blz.) – 25 fr.

Universitair onderwijs, in West-Vlaanderen,
1963 (32 blz.) – 20 fr.

Demografisch onderzoek van de departementen Nord, Pas-de-Calais, van Henegouwen en West-Vlaanderen,
(53 blz.) – 40 fr.

Jaarverslag van de Westvlaamse Economische Raad,
1960, 1962, 1963, 1964 – Per deel : 25 fr.

ANDERE PUBLIKATIES

Kust en Hinterland – Proeve van een toeristisch-economische studie,
door O. Vanneste & G. Declercq, 1955 (226 blz.) – (uitgeput)

Le Littoral et son Hinterland – Essai d'une étude d'économie touristique,
par O. Vanneste & G. Declercq, 1955 (266 pp.) – (uitgeput)

Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen,
door G. Declercq & O. Vanneste, 1957 (2 delen, 130 blz. + 278 blz.) – 275 fr.

Adresboek van de Westvlaamse industrie,
1958 (344 blz.) – 150 fr.

West-Vlaanderens economische groei 1954-64, 1965 (98 foto's, 172 blz.) – 280 fr.

TOERISTISCH ABONNEMENT

De rapporten toeristisch-economisch onderzoek zijn te verkrijgen door storting van 1.000 fr. per jaar-abonnement.

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1962-1963

Analyse van het prijzenniveau aan de Belgische kust in vergelijking met het binnenland, gestencild, 1963 (71 blz.).

Analyse van de prijzenevolutie in de hotellerie aan de Belgische kust, 1939-62, gestencild, 1963 (77 blz.).

Analyse van de herkomst van de binnenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, gestencild, 1963 (179 blz.).

Toeristische Index Kust en Achterland, 1963.

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1963-1964

Proeve van een algemeen motivatie-onderzoek bij de Belgische vakantiegangers aan de kust, gestencild, 1964 (76 blz.).

Analyse van de herkomst van de buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, gestencild, 1964, 4 delen (315 blz.).

Analyse van de verblijfsduur van de binnen- en buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, gestencild, 1964 (130 blz.).

Toeristische Index Kust en Achterland, 1964.

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1964-1965

Motivatiestudie bij de Britse kust- en transitvakantiegangers, gestencild, 1965 (183 blz.).

Het klimaat aan de kust in vergelijking met het binnenland, gestencild, 1965 (17 blz.).

Motivatiestudie bij de Franse Kustvakantiegangers, gestencild, 1965 (179 blz.).

Motivatiestudie bij de Duitse kustvakantiegangers, gestencild, 1965 (187 blz.).

Toeristische Index Kust en Achterland, 1965.

TIJDSCHRIFT 'WEST-VLAANDEREN WERKT'

Driemaandelijkse uitgave – abonnement 1966 : 120 fr.
Steunende leden (in 1966 : 250 fr.) ontvangen gratis het tijdschrift en andere publikaties van de W.E.R., exclusief de reeks 'Toeristisch Abonnement'.

editoriaal

De topografie van West-Vlaanderen is van dien aard dat talrijke gronden gemakkelijk aan wateroverlast lijden. Bij het optreden van een plotse dooi na een sneeuwval of in natte zomers komen vaak overstromingen voor. In dergelijke gevallen wordt telkens de noodzaak van een betere regeling van de waterbeheersing gevoeld.

Dit vraagstuk is niet nieuw. De uitbaters van gronden gelegen in de kustvlakte of in de dalen van midden-Vlaanderen weten uit ervaring dat het waterprobleem in de Provincie zeer oud is. De talrijke polders en wateringën die in het verleden werden opgericht, zijn trouwens een uiting van de bezorgdheid die reeds bij onze voorouders bestond om aan de wateroverlast te verhelpen.

De snelle uitbreiding van de woningbouw waarbij niet altijd werd rekening gehouden met de hoogteligging van de bouwrijp geachte percelen, stelt het vraagstuk van de waterbeheersing des te scherper. Bij wateroverlast worden hierdoor niet alleen landbouwgronden maar ook woningen met overstroming bedreigd.

Telkens wanneer zich overstromingen voordoen, treedt echter het probleem van de waterbeheersing opnieuw in de aktualiteit en wordt de noodzaak van een dringende oplossing van dit vraagstuk voor West-Vlaanderen gevoeld. Dit was de jongste maanden opnieuw het geval.

De studie over de landbouw in West-Vlaanderen, uitgevoerd door het Westvlaams Economisch Studiebureau in opdracht van het Ministerie van Openbare Werken, Bestuur voor de Stedebouw en de Ruimtelijke Ordening, in het kader van het voorbereidend onderzoek van het ontwikkelings- en aanlegplan van de Westvlaamse gewesten, brengt de precaire toestand van de waterhuishouding in West-Vlaanderen ook duidelijk tot uiting. Er werd vastgesteld dat op 27,1 % van de Westvlaamse landbouwexploitaties ten minste 2 ha en op 8,8 % zelfs 5 ha of meer waterzieke gronden voorkomen.

Voor de gezondmaking van deze gronden zijn uitgebreide overheidsmaatregelen nodig. Dit is in het bijzonder het geval in de noordelijke en westelijke gebieden van de provincie.

Samenwerking tussen de onderscheidene besturen die verantwoordelijk zijn voor de waterbeheersing onder leiding van een op het provinciale vlak coördinerende dienst, is een essentiële vereiste om een doelmatige oplossing te kunnen geven aan het probleem van de sanering van de waterzieke gronden. Om een efficiënte samenwerking te bekomen, ware het eveneens wenselijk een vermindering van het aantal besturen na te streven die terzake medezeggenschap hebben. Zo is in West-Vlaanderen de samenvoeging van de polders en wateringën per lozingspunt in de zee aan te bevelen. Indien dit niet kan ware de oprichting per lozingspunt in zee van een raad van vertegenwoordigers der besturen, geïnteresseerd in de waterafvoer reeds een stap in de goede richting.

verwachte bevolkingsaangroei in west-vlaanderen tussen 1961 en 1981

Sinds decennia maakt het vraagstuk van de te verwachten bevolkingsgroei de bekommernis uit van demografen, ekonomen, sociologen, urbanisten, enz. Talrijke formules ter berekening van de bevolkings-evolutie werden reeds vooropgesteld; zij zijn echter merendeel slechts toepasselijk op grote bevolkings-massa's waar dan ook de foutenmarges veel ruimer kunnen genomen worden.

Ter berekening van de te verwachten bevolkings-aanwas in West-Vlaanderen — een kleine bevolkings-groep van circa een miljoen inwoners — werd door het Westvlaams Economisch Studiebureau een eigen methode ontworpen. Dezelfde methode werd eveneens toegepast op de bevolking per arrondissement; de te verwachten afwijkingen tussen deze berekende gegevens en de realiteit is natuurlijk per arrondisse-ment groter dan voor de provincie West-Vlaanderen in haar geheel.

Berekeningsmethode W.E.S.

Berekening aantal personen in 1981, reeds geboren in 1961

Voor de prognose van de bevolkingsevolutie tijdens de periode 1961-81 werd vertrokken van de leeftijds-opbouw van de bevolking op 31 december 1961. Per leeftijdsgroep van 5 jaar werden de overlevingskansen toegepast zoals die voor het Rijk werden berekend over de periode 1958-61¹; op die wijze kon de bevolking op eind 1981 berekend worden voor de leeftijds-groepen van 20 jaar en meer.

Berekening aantal personen in 1981, niet geboren in 1961

Voor de bepaling van het aantal personen die op eind 1981 de leeftijd van 20 jaar nog niet zullen bereikt hebben, moesten bepaalde hypothesen van vrucht-

baarheidscoëfficiënten en sterftekansen worden voor-opgezet. De geboorten doen zich normalerwijze voor bij de vrouwen in de leeftijdsgroep van 15 tot 45 jaar, met de hoogste vruchtbaarheidscoëfficiënten in de leef-tijdsgroepen van 25 tot 30 jaar en van 20 tot 25 jaar. Gezien het uiteenlopend aantal geboorten naar leeftijd van de vrouw en de te verwachten verschuiving in de leeftijdsopbouw van onze bevolking, werden vrucht-baarheidscoëfficiënten berekend per leeftijdsgroep van 5 jaar.

Het werkelijk geboortencijfer in de provincie West-Vlaanderen tussen 1958 en 1962 werd als basis geno-men op de media-groepen naar leeftijd. Er wordt bovendien verondersteld dat deze vastgestelde vrucht-baarheidscoëfficiënt stabiel zal blijven tussen 1961 en 1981 en de daarop toegepaste sterftecoëfficiënten 1958-61 eveneens.

Voor de bepaling van de bevolkingsevolutie werd ver-der in eerste benadering aangenomen dat er kwanti-tatief en kwalitatief een evenwicht zou zijn tussen in-en uitwijking. Het negatief migratiesaldo in West-Vlaanderen is sinds 1957 regelmatig verminderd en vanaf 1963 werd effectief een evenwicht bereikt tus-sen in- en uitwijking.

Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen, 1961-81

De bevolking in West-Vlaanderen, die op 31 december 1961 997.906 personen bedroeg², zal, op basis van de hierboven geschetste berekeningswijze, stijgen tot 1.072.888 personen in 1971 en tot 1.145.438 personen in 1981; de aangroei van de bevolking vermindert van gemiddeld 7.500 personen per jaar tijdens de periode 1961-71 tot gemiddeld 7.250 personen per jaar tijdens de periode 1971-81 (zie tabel 1 en gra-fiek op blz. 128).

¹ N.I.S., Nationaal Centrum voor mechanische berekeningen.

² Nieuwe grenzen.

1 - Prognose van de bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen - 1961-81

Leeftijdsgroepen	1961		1971		1976		1981	
	Abs.	pCt	Abs.	pCt	Abs.	pCt	Abs.	pCt
- 15 jaar	251.112	25,2	271.587	25,3	278.769	25,1	287.775	25,1
15 - 30 j.	213.099	21,3	235.336	21,9	248.206	22,4	259.969	22,7
30 - 45 j.	190.468	19,1	205.735	19,2	209.005	18,9	216.666	18,9
45 - 60 j.	180.536	18,1	168.912	15,8	179.835	16,2	195.808	17,1
60 - 65 j.	52.937	5,3	55.601	5,2	49.063	4,4	42.903	3,8
65 - 80 j.	92.613	9,3	115.064	10,7	120.265	10,9	115.767	10,1
80 j. en +	17.141	1,7	20.653	1,9	23.388	2,1	26.550	2,3
Totaal	997.906	100,0	1.072.888	100,0	1.108.531	100,0	1.145.438	100,0

Het aandeel van de bejaarden stijgt zeer sterk ; na 1976 is de leeftijdsgroep van 75 jaar en meer nog groeiend, doch de leeftijdsgroepen van 65 tot 75 jaar zullen in 1981 aanzienlijk minder personen tellen dan in 1976. Het aandeel van de leeftijdsgroepen van 65 jaar en meer stijgt van 11,0 % in 1961 (109.754 personen) tot 13,0 % in 1976 (143.653 personen) en daalt nadien tot 12,4 % in 1981 (142.317 personen).

Bij realisatie van de gestelde hypothese inzake vruchtbaarheid zal de leeftijdsgroep van minder dan 15 jaar stijgen van 251.112 personen in 1961 tot 287.775 personen in 1981 of met 14,6 %. Het aandeel van de leeftijdsgroep van minder dan 15 jaar zal konstant blijven, namelijk 25,2 % in 1961, 25,3 % in 1971 en 25,1 % in 1981.

De bevolking in beroepsleeftijd (15 tot 65 jaar) zal toenemen in aantal, doch een dalend aandeel opnemen in de totale bevolking. De leeftijdsgroepen van 15 tot 65 jaar zullen aangroeien van 637.040 personen in 1961 tot 715.346 personen in 1981 of met 12,3 % ; het aandeel in de totale bevolking zal echter verminderen van 63,8 % in 1961 tot 61,9 % in 1976 en nadien lichtjes stijgen tot 62,5 %.

Binnen de leeftijdsgroep van 15 tot 65 jaar voltrekt zich echter een verjonging ; het aandeel van de leeftijdsgroep van 15 tot 30 jaar in het totaal van de bevolking van 15 tot 65 jaar stijgt van 33,5 % in 1961 tot 36,3 % in 1981. Het aandeel van de leeftijdsgroep van 15 tot 30 jaar in de totale bevolking is lichtjes stijgend van 21,3 % in 1961 tot 22,7 % in 1981, terwijl het aandeel van de leeftijdsgroepen van 30 tot 65 jaar dalend is van 42,5 % in 1961 tot 39,8 % in 1981.

De seniliteitscoëfficiënt (verhouding leeftijdsgroep van 65 jaar en meer tot leeftijdsgroep van minder dan 15 jaar) zal toenemen van 0,437 in 1961 tot 0,515 in 1976 en nadien afnemen tot 0,495 in 1981.

De bevolking van 20 jaar en meer, die nagenoeg alle gezinshoofden omvat, zal stijgen van 672.096 personen in 1961 tot 767.457 personen in 1981 of met 14,2 %.

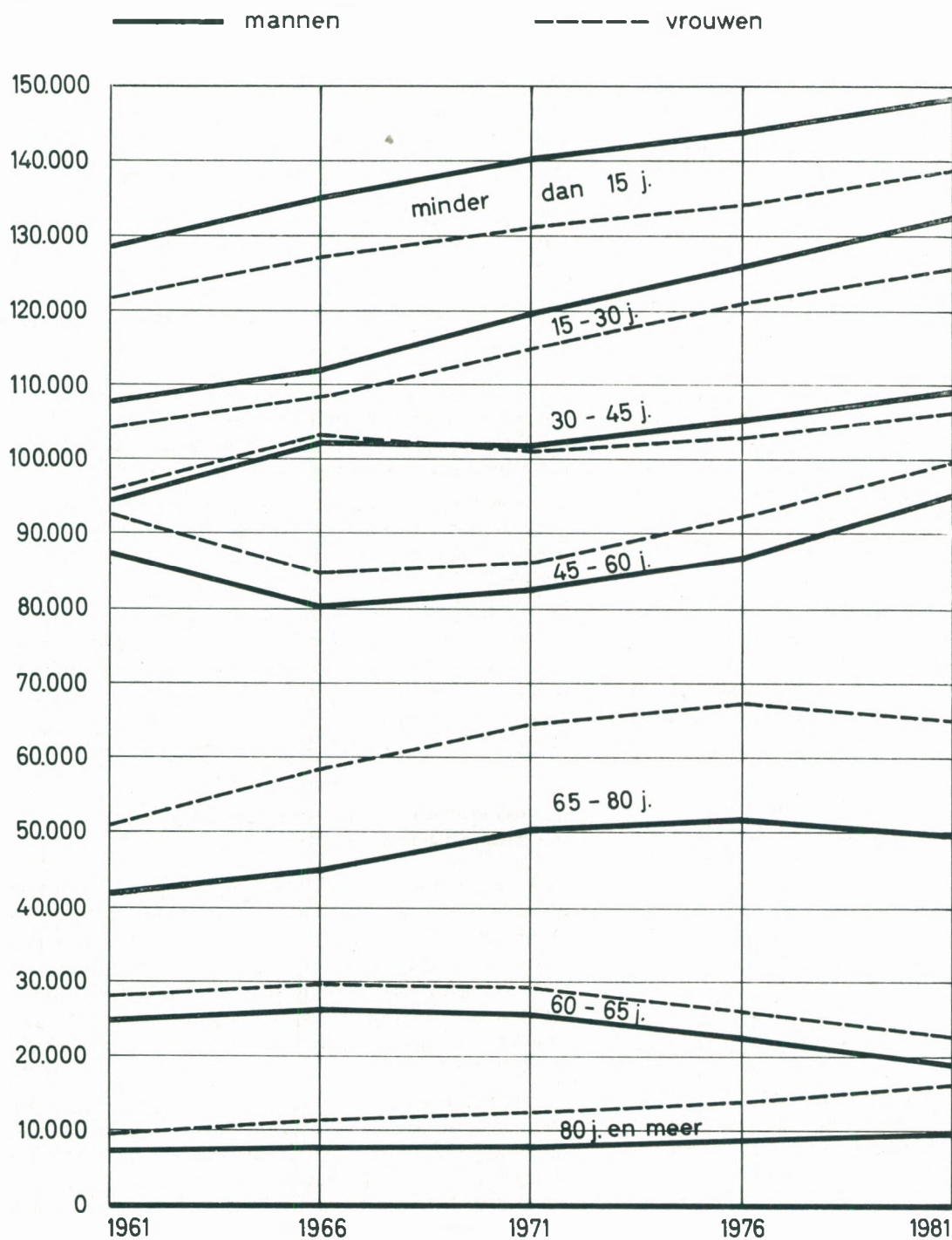
De vrouwelijke bevolking in de leeftijdsgroep van 15 tot 45 jaar is regelmatig stijgend, zodat een stijgend aantal geboorten mag worden verwacht. De leeftijdsgroep van 15 tot 45 jaar telde 201.062 vrouwen in 1961 ; dit aantal zal aangroeien tot 218.035 in 1971, tot 224.699 in 1976 en tot 233.664 in 1981.

Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen, per arrondissement, 1961-81

Tabel 2 geeft de evolutie van de bevolking per arrondissement ; voor de arrondissementen Brugge en Oostende, die in de jongste jaren een inwijkingsoverschot registreerden, vormt deze prognose een minimum-prognose, terwijl voor de overige arrondissementen — die regelmatig een vetrekoverschot registreerden — de prognose als de maximale evolutie moet worden gezien.

De procentuele toename van de bevolking tussen 1961 en 1981 zal het grootst zijn in het arrondissement Roeselare (17,1 %) en het laagst in het arrondissement Veurne (11,6 %). In absolute cijfers zullen vooral de arrondissementen Kortrijk (+38.252), Brugge (+31.538) en Roeselare (+22.850) een grote bevolkingsaan groei registreren.

prognose van de bevolkingsevolutie in west-vlaanderen, 1961-81

W.E.S.

**2 – Evolutie van de bevolking in West-Vlaanderen,
per arrondissement, 1961-81**

Arrondissement	1961	1971	1976	1981
Brugge	221.608	237.637	245.257	253.146
Diksmuide	48.205	51.703	53.545	55.496
Ieper	104.522	111.684	115.105	118.718
Kortrijk	246.965	266.690	275.818	285.217
Oostende	120.684	128.976	132.665	136.391
Roeselare	133.721	145.348	150.889	156.571
Tielt	75.544	81.545	84.622	87.813
Veurne	46.657	49.302	50.630	52.073
West-Vlaanderen	997.906	1.072.885	1.108.531	1.145.425

De gegevens van tabel 2 vertrekken van de hypothese dat er evenwicht zou zijn tussen in- en uitwijking in de onderscheiden arrondissementen.

In tabel 3 wordt de bevolkingsevolutie aangegeven in de hypothese dat de migratiesaldi die tijdens de periode 1958-62 werden geregistreerd, in de komende jaren zouden gehandhaafd blijven.

**3 – Evolutie van de bevolking in West-Vlaanderen bij
hypothese van behoud van een uitwijkingsoverschot
als tijdens de periode 1958-62, per arrondissement,
1961-81**

Arrondissement	1961	1971	1976	1981
Brugge	221.608	242.830	253.250	264.035
Diksmuide	48.205	47.945	47.910	47.990
Ieper	104.522	104.845	104.860	105.060
Kortrijk	246.965	266.670	275.800	285.190
Oostende	120.684	131.935	137.240	142.645
Roeselare	133.721	142.210	146.110	150.120
Tielt	75.544	75.685	75.830	76.080
Veurne	46.657	48.050	48.730	49.510
West-Vlaanderen	997.906	1.060.170	1.089.730	1.120.630

Tussen 1961 en 1971 zal de bevolkingsaan-groei zich vooral situeren in de arrondissementen Brugge (+ 21.222) en Kortrijk (19.705) en in mindere mate in

de arrondissementen Oostende (11.251) en Roeselare (8.489); ook in het arrondissement Veurne is de aan-groei nog vermeldenswaard (1.393), doch in de overige arrondissementen stagneert de bevolking.

De bekomen resultaten geven duidelijk een richting aan; voor de velen die in het maatschappelijk leven betrokken zijn bij de planning van nieuwe voorzieningen op allerlei vlak en hun lokalisatie, geven zij een eerste aanwijzing en een behoorlijke basis van vertrek. De kennis van de verschuivingen naar leef-tijdsgroepen is vooral waardevol bij de vaststelling van de nodige voorzieningen qua huisvesting, onder-wijs, werkgelegenheid enz.; de omvang van de ver-eiste investeringen is zo groot geworden dat alle pragmatisme tot belangrijke tekorten of overinveste-ring kan leiden.

naar een infrastructuur voor de vrije tijd

Betekenis van de vrije tijd voor persoon en gemeenschap

De toename van het kwantum vrije tijd voor alle bevolkingslagen gaat de ontwikkeling van ons maatschappelijk leven steeds duidelijker kenmerken, vooral dan met betrekking tot de leefgewoonten van de aktieve bevolking. 'Men (kan) stellen dat wij in vergelijking met onze grootouders minder uren werken per dag, minder dagen per week, minder weken per jaar. In het gehele leven beschouwd treedt men pas op latere leeftijd het arbeidsproces binnen en blijft er na de uittrede uit het arbeidsproces een nog relatief lange periode van 'non-aktiviteit' over'¹.

Redelijkerwijze mogen wij aannemen dat zich een evolutie in deze richting verder zal voltrekken, met als gevolg: nog groter materiële volkswelvaart, nog minder arbeidsuren en nog meer vrije tijd. 'Het verschijnsel 'vrije tijd' is een der meest kenmerkende van onze eigentijdse samenleving. De evolutie schijnt te gaan van een arbeidsbestel naar een samenleving van vrije tijd. Dit houdt natuurlijk verband met de gestadige groei van het nationaal inkomen en is een correlarium van onze technische ontwikkeling'².

Deze evolutie deed reeds lang vragen rijzen die in eerste instantie gesitueerd werden op het persoonlijk vlak. De vraag waartoe deze vrije tijd de mens zou leiden kwam steeds klemmender naar voor. Van meer recente datum zijn de beschouwingen over het voeren van een overheidsbeleid inzake het nuttig gebruik van deze ruimer wordende vrije tijd. Uitermate oriënterend voor deze laatste tendens is bijvoorbeeld de redevoering van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, gouverneur van de provincie West-Vlaanderen, uitgesproken

op de recente openingszitting van de Provinciale Raad³.

Even terugkerend tot het persoonlijk vlak, dient hier te worden gewezen op het drievoudig doel van de vrije tijd: rust, ontspanning en ontwikkeling. Rust en ontspanning zijn daarbij de meest primaire funkties van de vrije tijd. Zij 'ontspannen' de mens, zodat zijn verloren krachten hersteld worden en hij opnieuw zijn beroepsarbeid kan hernemen. Het hoeft dan ook geen betoog, waarom een samenleving zoals de onze, gekenmerkt door een snelle technische vooruitgang en een hoog arbeidstempo, met zware fysische en psychische spanningen, een groot gedeelte van de resultaten van industrialisatie en economische expansie wenst om te zetten in steeds meer vrije tijd.

De mens is echter méér dan een radertje in het productieproces, dat regelmatig en tijdig opnieuw 'fit' moet worden om daarna verder te kunnen produceren: de mens dient zichzelf ook te ontwikkelen. De vrije tijd biedt de mens de gelegenheid om zijn totale persoonlijkheid te ontplooien en te verrijken, in vele domeinen van het leven waarvan hij gedurende en door zijn beroepsarbeid als het ware afgesloten is.

Tijdens de vrije tijd kan een weg worden geopend die leidt naar algemene kulturele vooruitgang, waarin besloten ligt een streven om ook het sociale leven een hoger menselijk niveau te laten bereiken. Men denke hier aan de waardering die kan groeien zowel voor kunst en wetenschap, als ook voor de beschikkingen die de ordening van het maatschappelijk leven beogen en voor de zovele realiteiten die de samenleving beïnvloeden. De vrije tijd dient de gelegenheid te bieden voor een bewuste konfrontatie met alle hedendaagse verschijnselen en problemen, zoals het

¹ Van den Haag E., *The Fabric of society*, New York, 1957.

² Van Mechelen F., *Vrijtijdsbesteding in Vlaanderen*, Antwerpen, 1964.

³ van Outryve d'Ydewalle P., *Over het besteden van de vrije tijd*, Brugge, 1965.

versneld levensritme, de verkeersdrukte, het overvloedig aanbod van zeer diverse goederen, de veelvuldigheid van menselijke relaties, de aan gang zijnde normverschuivingen e.a.d. Pas deze konfrontatie zal leiden tot een aangepaste levenswijze in onze moderne maatschappij, tot meer persoonlijke vrijheid en tot een scheppende inwerking op de eigen leefwereld.

Deze eigentijdse aanpak tot verdere ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid eist het ter beschikking stellen van een ruime gamma van ontwikkelingsmogelijkheden en -technieken: zowel de lektuur als het gesprek, de visuele waarneming, het luisteren en de handvaardigheid kunnen hierbij een rol vervullen.

Nood aan een infrastructuur

Gesteld tegenover deze steeds duidelijker wordende massale vraag naar rust, recreatie en naar ontwikkeling, moest de overheid zich vroeg of laat over een beleidsvraag terzake bezinnen.

Een domein waar de eerste resultaten van dergelijk beleid reeds merkbaar zijn is de sektor van het toerisme en meer speciaal van het sociaal toerisme: de vraag naar het organiseren van diverse ontspannings- en uitrustingsmogelijkheden in de langere rustperiodes is in het stadium van de realisaties getreden.

Tegenover de wenselijkheid om zowel ontspannings- als ontwikkelingsmogelijkheden voor de moderne mens te scheppen in de kortere rustperiodes (avonduren, week-ends en korte onderbrekingen van de werkweek), staat de overheid nog zonder een samenhangende oplossing.

Het antwoord op de vraag welke soorten centra en hoeveel wij nodig hebben voor de recreatieve en educatieve vrijetijdsbesteding van de diverse leeftijds- en sociale groepen is nog nergens gegeven. En nochtans is het duidelijk dat bepaalde vormen van vrijetijdsbesteding en een bepaalde infrastructuur direct samengaan. Bij afwezigheid van zwemgelegenheid krijgt bv. de zwemsport geen kans. Maar ook opvoedende activiteiten vergen steeds meer aangepaste lokalen: creatieve handenarbeid, fotoclubs, filmforums, theateropvoeding eisen telkens aangepaste lokalen, apparatuur, techniekers.

Eenmaal de aard en het aantal centra vastgelegd in een bepaalde omschrijving, is de konkrete realisatie nog afhankelijk van het antwoord op de vraag of een sport- en ontspanningscentrum al dan niet kunnen samengaan met een cultureel centrum en of dus een vrijetijdscentrum in zijn breedste zin in bepaalde omschrijvingen inderdaad kan worden gerealiseerd. Ook het samen onderbrengen van activiteiten voor jon-

garen en ouderen of voor personen met een uiteenlopende levensbeschouwing stelt soms grote beleids-moeilijkheden.

In de ons omringende landen en in de U.S.A. kan men nu reeds een rijke gamma van oplossingen vinden, die zeker het bestuderen overwaard zijn.

Vrijetijdscentra, met een combinatie van sportieve en culturele initiatieven, zijn te vinden in Duitsland, Frankrijk, Nederland, Zwitserland en in de U.S.A.

Voorbeelden van afzonderlijke centra voor jongeren vindt men in talrijke Franse steden, met hun 'Maisons des Jeunes et de la Culture'. In Nederland zijn er de klubhuizen, evenals in Engeland en in de U.S.A. Zelfs bij ons zijn reeds heel wat 'open jeugdtehuizen' ontstaan.

Typische centra voor alle leeftijdsklassen vindt men in de U.S.A. met hun community-centers, de in- and outdoor recreationcenters, de openbare speelpleinen (voor jong en oud), de neighbourhoodcenters.

Uiteindelijk hebben al deze diverse initiatieven hun eigen waarde, maar de planning van een infrastructuur voor de vrije tijd is sterk afhankelijk van plaatselijke toestanden. Gegevens als concentratie van woonhuizen, samenstelling van de bevolking e.a. zullen mede de keuze moeten bepalen tussen een jeugdcentrum of een gemeenschapscentrum, een cultureel centrum, een ontspanningscentrum of een vrijetijdscentrum.

Enkele normen uit de praktijk

Wanneer de overheid ertoe overgaat bepaalde initiatieven te nemen of te laten nemen op het domein dat hierboven werd beschreven, dan dient een zo doelmatig mogelijke aanleg nagestreefd te worden. Noodzakelijkerwijze komt daarbij aan bod de studie van het aantal inwoners en de bevolkingsdichtheid, de samenstelling van de bevolking naar leeftijd en beroep, de reeds bestaande ontspannings- en vrijetijdsruimten. De hiernavolgende beschrijving van deze drie groepen gegevens wordt geïllustreerd met enkele normen die in het buitenland terzake worden vooropgesteld. Uiteraard hebben zij slechts een betrekkelijke toepassingswaarde in een andere ruimte, terwijl zij altijd moeten beschouwd worden als streefgegevens, zelfs in de betrokken landen. Zelden worden zij ergens volledig toegepast.

A. Het aantal inwoners en de bevolkingsdichtheid

De oppervlakte, noodzakelijk voor de diverse vrijetijdsruimten, staat onmiddellijk in verband met het aantal inwoners en vooral dan met de bevolkingsdichtheid. Hoe groter de woonconcentratie, hoe meer (openbare)

ruimten er moeten voorzien worden. Deze ruimten kunnen zijn: groenzones, parken, speelhoskjes, speelpleinen, sportvelden, cultuur- en vrijetijdscentra, volgens een differentiatie die vooral door de verder te behandelen leeftijdsopbouw en de beroepsstructuur wordt bepaald.

Daarbij is een beredeneerde spreiding van deze ruimten uiterst belangrijk. De aanleg van één groot centraal speelpark, sportcentrum of jeugdtehuis biedt veelal slechts een gedeeltelijke oplossing. Daarnaast zijn dan meerdere eerder kleine ruimten nodig in de nabije omgeving van de woonhuizen.

1. Inzake *lokalen*⁴ wordt in de U.S.A. als na te streven minimumoppervlakten aangegeven:

- voor ateliers voor handenarbeid: 3 à 4 m² per gebruiker (met aanpassing aan de aard van het werk);
- voor speelzalen: 3 m² per gebruiker
- voor bibliotheek of leeszaal: 2,3 m² per gebruiker
- voor vergaderlokaal: 4 m² per gebruiker.

⁴ Aménager, équiper, construire pour les jeunes et pour les autres, Fédération française des maisons des jeunes et de la culture, Parijs, juni 1962.

Stichting voor de Jeugd, Amsterdam.

In Frankrijk worden als normen voorop gesteld voor *jeugdtehuizen*:

- in gemeenten van 2.000 tot 5.000 inwoners: ongeveer 450 m² oppervlakte
- in gemeenten van 5.000 tot 10.000 inwoners: ongeveer 550 m² oppervlakte
- in gemeenten van 10.000 tot 20.000 inwoners: twee jeugdtehuizen van elk 650 m²
- in gemeenten van 20.000 tot 50.000 inwoners: één centraal jeugdtehuis van 3.000 m² opp. en vijf wijk-jeugdhuizen van elk ongeveer 300 m² opp.

of nog

- voor 3.500 à 4.000 inwoners: één jeugdtehuis van ongeveer 300 m² oppervlakte
- voor 5.000 à 8.000 inwoners: twee jeugdtehuizen van ongeveer 300 m² in twee verschillende wijken
- voor 12.000 à 16.000 inwoners wonend in vier onderscheiden wijken: vier jeugdtehuizen van 300 m² + één centraal jeugdtehuis van ongeveer 1.500 m² oppervlakte
- voor 25.000 à 35.000 inwoners: acht jeugdtehuizen gespreid over de stad en twee centrale jeugdtehuizen van ongeveer 1.500 m² oppervlakte voor elk.

Voor *gebouwen bestemd voor sociaal-kultureel werk* (jeugdbewegingslokalen, jeugdtehuizen, toneelzaal, filmzaal e.a.): van 0,20 m² tot 0,25 m² per inwoner of in globale oppervlakten uitgedrukt:

- in gemeenten van 2.000 inwoners : 464 m²
- in gemeenten van 5.000 inwoners : 1.100 m²
- in gemeenten van 10.000 inwoners : 2.200 m²
- in gemeenten van 20.000 inwoners : 4.400 m²
- in gemeenten van 50.000 inwoners : 10.000 m²
- in gemeenten van 100.000 inwoners : 18.000 m²

2. Inzake *openluchtruimten* (speelplaatsen voor kleintjes, jeugdspeelplaatsen, buurtspeelplaatsen, wijkspelplaatsen enz...) gelden weer andere streefnormen, die ook per land sterk van elkaar kunnen afwijken.

- Speelplaatsen voor kleintjes (1-6 jaar ; bestaande uit zandbak, eventueel plasvijver, spelapparatuur, speelwei, (half) verhard terrein, toiletten, zitbanken en tafels voor volwassenen, gelegen bij kinderkribbe, kleuterschool en woonblok met meergezinshuizen) :

op maximum 100 m loopafstand van de woning
minimum 1 speelplaats per 100 woningen
gemiddelde oppervlakte 0,5 m² per inwoner en 5 m² per spelend kind

Osnabruck (Denemarken) vereist voor woongebouwen van 10 en meer woningen 10 m² per woning voor een kinderspeelplaats.

Kopenhagen eist per 8 woningen en meer van de partikuliere bouwers een kinderspeelplaats. Elke 5 jaar wordt 10% op de huur gezet voor bouw en onderhoud.

West-Duitsland : 25 à 50 m² bij 5 tot 25 woningen
50 à 100 m² bij 25 tot 50 woningen
per buurt van 8.000 inwoners 20 stuks
vrij toegankelijke speelzaal bij 100 tot 200 woningen.

- Jeugdspeelplaatsen (alle leeftijdsgroepen ; omvat kinderspeelhoeken, spelapparatuur, verhard terrein, speel- en vertelhoeken, eventueel (half) verhard veld, poppendorp, kindertuin, rolschaatsbaan, slee-heuvel, gebouw met kantoor, magazijn en toiletten. Kan opgezet worden als speeltuin met toezicht. De elementen kunnen ook los en zonder toezicht voorkomen wanneer er geen ruimte is voor combinaties) :
op 400 m loopafstand (U.S.A. in dichtbevolkte buurten 800 m) van de woning
1 speelplaats per 100 woningen in West-Duitsland
1 speeltuin per 1.000 woningen in Groningen
1 speelveld vanaf 300 à 1.000 inwoners in Frankrijk
gemiddelde oppervlakte 0,5 à 2 m² per inwoner (U.S.A. 5 m² per inwoner) of 5 à 9 m² per spelend kind.

- Buurtspeelplaats (ook voor volwassenen is er enige passieve recreatie onder vorm van buurtpark voorzien ; omvat kinderspeelplaats, jeugdspeelplaats en bijzondere elementen in verschillende combinatie bv. volley- en basketballplein, tennismuur, tennisplein e.a.) :

op 400 à 800 m loopafstand (7 à 15 minuten) van de woning, oppervlakte per inwoner schommelt van 3,5 m² tot 5 m²

U.S.A. :

8.000 m² voor 1.000 personen in meergezinshuizenwijk
2.800 m² voor 1.000 personen in één of twee gezinswoningwijk

Groningen :

10 m² per inwoner : alle recreatieruimte inbegrepen

- Wijkspelplaats, wijkpark (ook voor volwassenen ; omvat o.m. speelveldjes voor vrije sport, overdekte accommodatie, kindertuin enz...)

U.S.A. : op 800 à 1.600 m loopafstand en 5 m² per inwoner

- Schoolspelplaats en sportvelden :

op 800 m loopafstand

Frankrijk : per lagere klas 200 m²

per hogere klas 100 m²

openluchtsport 5 m² per leerling

overdekt 1,5 m² per leerling

U.S.A. : National Council en Schoolhouse construction

adviseert minstens 20.000 m² plus 4.000 m² per max. afstand 800 m reikwijdte

West-Duitsland : vanaf 1.000 woningen

1 m² per inwoner te beginnen van 13-17 jarigen

1 à 2 terreinen van 4.000-6.000 m²

800 m vanaf de woning

Planning van school en vrijetijdsvoorzieningen gezamenlijk geeft grote besparingen op kosten van voorbereiding, uitvoering en beheer.

Rotterdam, Utrecht, Schiedam : 1 m² per inwoner voor sport.

- Parken en groenzones :

gemiddeld 7 à 15 m² per inwoner

totaal sportakkommodaties : 5 à 7,5 m² per inwoner

Ierland : 10% van de totale oppervlakte van een nieuwe wijk wordt bestemd voor open ruimten

28 m² per inwoner totaal open ruimten.

Uit al deze gegevens leiden we af dat de lokalen en speelplaatsen inderdaad gespreid worden over het gehele stadsoppervlak.

De gemiddelde vooropgestelde loopafstand voor speelplaatsen is maximum een kwartier à 20 minuten.

B. De samenstelling van de bevolking

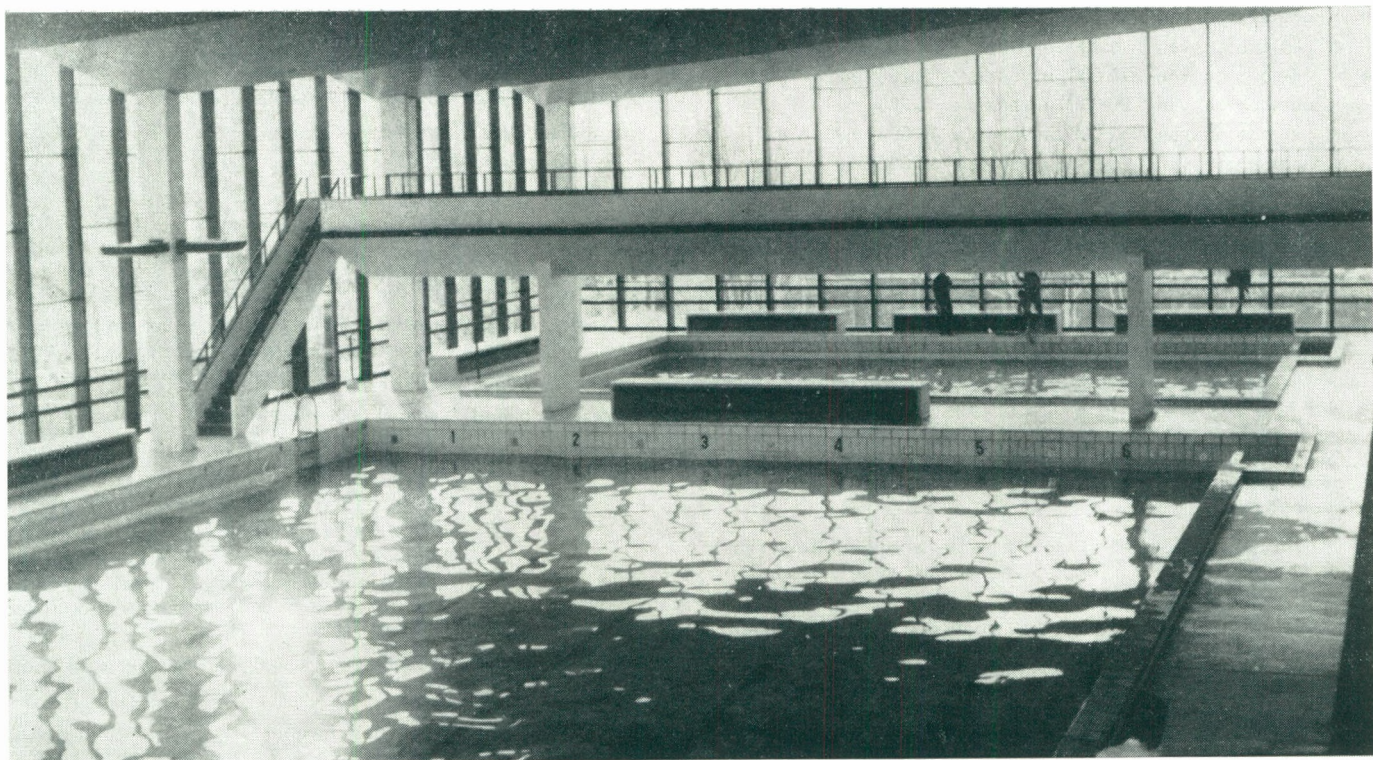
De aard van de gevraagde centra resulteert op de eerste plaats uit de leeftijdsstructuur.

Er zijn stadskernen met een eerder oude bevolking en agglomeraties met veel jonge gezinnen. Er zijn kinderrijke buurten en wijken waar de meeste kinderen de lagere school ontgroeid zijn.

In een buurt met veel kleine kinderen is een speelhoek of plein nodig met zand, speeltoegens en zitbanken voor de jonge moeders.

Waar aankomende jeugd talrijk is zal de sportuitrusting primeren en ook ontmoetingsplaatsen waar o.m. hobbywerk mogelijk is.

Uit een onderzoek doorgevoerd bij 16-17-jarigen blijkt dat 76 % van deze jongeren verenigingsleven noodzakelijk vinden, 93 % deelt de mening dat een jonge mens aan sport, atletiek of turnen moet kunnen doen

Provinciaal Zwembad te Kortrijk

en 65 % beweert dat er te weinig verenigingen zijn voor mensen met een hobby⁵.

Naast de leefwijsstructuur bepaalt ook de leefwijze van de bevolking in enige mate de beschikkingen tot het opzetten van een infrastructuur voor de vrije tijd. De leefwijze die gebonden is aan stand en beroep schept inderdaad andere behoeften in de vrije tijd.

In een arbeiders- en bediendenwijk is het kwantum vrije tijd veel groter dan in het winkelcentrum waar de bewoners meestal een zelfstandig beroep uitoefenen.

Ook de belangstelling en de behoeften gaan samen met het ontwikkelingspeil van de bewoners.

Het komt ons als belangrijk voor dat tegemoetgekomen wordt aan de belangstellingsgerichtheid van de bewoners en er gestreefd wordt om nieuwe behoeften te wekken die verrijkend inwerken op de persoonlijkheid van de mens. M.a.w. de uitrusting voor de vrije tijd zal nauw aansluiten bij de liefhebberijen van de inwoners, maar zal ook nieuwe mogelijkheden bieden en de kulturele ontwikkeling van de bevolking stimuleren.

Zo kan bv. een kleine wijkbibliotheek in een ontmoetingsplaats bijzonder waardevol zijn, omdat de mentaliteit van de betrokken bevolking eveneens een evolutie dient door te maken, teneinde nieuwere vormen van vrijetijdsbesteding ingang te doen vinden. De verbetering van de socio-kulturele infrastructuur dient dan ook gepaard te gaan met een omvorming van de mentaliteit⁶.

Evenzeer als in de stad kan ook op gemeenten met overwegend agrarische structuur de vrijetijdsbesteding gunstig beïnvloed worden door het aanwezig stellen van bepaalde uitrustingen. De aard van de bevolking bepaalt echter de verscheidenheid in de behoeften waarbij aansluiting dient gezocht en ook de verscheidenheid in de behoeften die kunnen gewekt worden. Beide factoren zullen de aanleg van ontspannings- en vrijetijdsruimten beïnvloeden.

C. De reeds bestaande ontspannings- en vrijetijdsruimten

Het aanleggen van nieuwe vrijetijdsruimten zal ten slotte nóg bepaald worden door de reeds aanwezige infrastructuur. Op zeer veel plaatsen bestaat reeds heel

⁵ Cammaer H., De houding van 16-17-jarigen in het Vlaamse land tegenover het verenigingsleven, Leuven, 1962.

⁶ Van Mechelen F., Vrijetijdsbesteding in Vlaanderen, Antwerpen, Ontwikkeling, 1964, blz. 126.

wat inzake infrastructuur voor vrijetijdsbesteding, zodat de taak van de overheid zeker niet gezien moet worden als een plots-opduikende verplichting om een zeer-gevarieerd bouwprogramma inzake nieuwe lokalen op te stellen.

Verbetering en modernisering van het bestaande kan een voordelige oplossing zijn. Hierbij kan gedacht worden aan de verenigingslokalen, de bibliotheek, de toneelzaal e.a.

Ook meervoudig gebruik van schoolgebouwen, schoolspeelplaatsen en sportvelden kan wenselijk zijn. 'Daar waar de ruimte schaars is zal een efficiënt gebruik ervan moeten bevorderd worden. In een aantal gevallen zal meer coördinatie bij overleg en uitvoering, samengaan waar zulks mogelijk is, gecombineerd en meervoudig gebruik van accommodaties een oplossing kunnen bieden. Nagegaan zou kunnen worden in hoeverre schoolgebouwen over gemeenschappelijke accommodaties kunnen beschikken, zoals bv. gymnastieklokaal, sportveld, handenarbeidsruimte, muzieklokaal, toneelzaal. Combinatie van een vrijetijdcentrum met één of meer andere accommodaties zal soms mogelijk zijn, waarbij valt te denken aan een park, sportterreinen en gebouwen, zwembad, een verenigingsgebouw, een buurt- of dorps huis, een bibliotheek' ⁷.

Alle bestaande uitrusting voor de vrije tijd in de vorm van terreinen of gebouwen kan wellicht gerevalueerd worden in een beleid dat belang hecht aan het vrijetijdsleven.

Verder kan in kleine gemeenten de formule van interkommunale samenwerking gebruikt worden. Deze is zeker aangewezen voor hetgeen men in het frans noemt 'l'équipement lourd' nl. de dure uitrustingen als zwembad, toneel- en concertzaal, tentoonstellingslokalen e.d.

Nieuwe taken voor de lokale overheid

Ons huidig vrijetijdsbestel stelt ongetwijfeld de gemeentelijke en stedelijke overheid voor een nieuwe belangrijke opdracht nl. deze van de planning en de subsidiëring van de infrastructuur voor de vrije tijd.

Zoals de woningbouw, de aanleg van een beter wegennet, verwerving van industriegronden, behoort ook de uitrusting voor de vrije tijd tot de zorg voor het algemeen welzijn. In het kader van de ruimtelijke ordening is het noodzakelijk alle levensbehoeften te onderkennen. 'In de afgelopen decennia kunnen verschuivingen worden geconstateerd in de taken van de

gemeentebesturen, die ik in dit verband zou willen aanduiden als van nutsbedrijven tot sociaal-culturele voorzieningen' ⁸.

De behoeften van het vrijetijdsleven moeten in de urbanisatieplannen opgenomen worden en wel zo dat er adequate oplossingen uit voortvloeien.

Dit vergt een vóórstudie van de gegeven situatie — zoals hier beschreven — maar evenzeer een samenspraak met de bevolking en een ruim gebruik maken van de reeds bestaande inrichtingen. In zeer veel gevallen dient de overheid een betere samenwerking in de hand te werken, teneinde de bestaande en de op te richten instellingen maximaal te gebruiken.

Dit laatste is enorm belangrijk om juist datgene tot stand te brengen waaraan er meest nood is, maar ook om reeds vanaf het begin de belangstelling en medewerking van de inwoners te verkrijgen. Hoe dikwijls gebeurt het niet dat maatregelen van bovenuit getroffen, niet aangepast zijn of, zelfs al zijn ze doelgericht, niet aanvaard worden.

Een gemeenschap heeft de taak voor zichzelf te zorgen. Daaraan ontspruit dat zij, als gemeenschap, haar noden leert zien en naar een oplossing zoekt. Hoe meer volwassen een mens wordt, hoe meer hij zijn eigen leven in handen neemt. Hetzelfde kan gezegd van een gemeenschap die mondig wordt.

'Le public doit être associé à l'établissement des plans tant au stade de l'élaboration qu'au stade de la procédure d'approbation.

Faire des maisons, construire des villes, planter des jardins, dessiner des routes, c'est bien, mais il est nécessaire d'élever l'âme de ceux à qui on les destine. Il faut, comme disait Lyautey, faire de l'urbanisme jusque dans le cœur des hommes' ⁹.

Een groot deel van onze bevolking kwam er reeds toe buiten de verdediging van onmiddellijke eigenbelangen te treden om zich te engageren voor het behartigen van groepsbelangen. Dit was een grote stap op de weg naar meer menselijkheid. Gemeenschappelijke belangen plaatsen ons vandaag meer en meer voor inter-groepssamenwerking: Het vraagt nog eens meer soepelheid en vertrouwen in de anderen.

Mocht het overheidsbeleid, voor de ontwikkeling van een infrastructuur voor de vrije tijd, ook dit in de hand werken.

⁸ Ooms J.W., op. cit.

⁹ Aménager, équiper, construire pour les jeunes et les autres, Fédération Française des maisons des jeunes et de la culture, Parijs, juni 1962.

⁷ Ooms J.W., Stedebouw en Leefbaarheid, Tijdschrift clubhuiswerk, Utrecht, maart 1963.

De bevolkingsevolutie wordt gekenmerkt door een voortschrijdende concentratie van de bevolking. De spreiding van de Westvlaamse bevolking over het grondgebied van de provincie is ononderbroken in beweging. Dit betekent meteen dat het demografisch zwaartepunt en het mediaanpunt zich verplaatsen.

De berekening van het demografisch zwaartepunt en het mediaanpunt laat toe door een eenvoudige voorstelling een inzicht te krijgen in de verdeling van de bevolking over het grondgebied. De keuze van de lokalisering van bepaalde regionale diensten en voorzieningen wordt hierdoor vergemakkelijkt. Op strikt wetenschappelijke wijze kan bepaald worden waar de inplanting zich zou moeten situeren van basisuitrustingen die dienstig moeten zijn op het technische vlak voor de bevolking van een ruimer gebied; het is duidelijk dat bij de definitieve keuze nog rekening moet gehouden worden met feitelijke elementen, zoals o.m. technische mogelijkheden, verkeersontsluiting enz. De techniek van de berekening van het demografisch zwaartepunt en het mediaanpunt is echter zonder twiifel waardevol als een eerste globale oriëntering bij belangrijke beslissingen van openbaar beleid.

Het demografisch zwaartepunt

Indien men het grondgebied van de provincie West-Vlaanderen beschouwt als een vlak en gewichtloos onbeweeglijk oppervlak, dan kan bepaald worden op welk punt van dit oppervlak de bevolking, die in haar huidige spreiding op dit oppervlak aanwezig is, in evenwicht kan worden gehouden; hierbij wordt verondersteld dat alle inwoners hetzelfde gewicht zouden hebben. Het punt waar het oppervlak door eenvoudige ondersteuning in evenwichtstoestand kan gehouden worden noemt met het zwaartepunt van de bevolking; bij een volkomen gelijkmatige spreiding van de bevolking zou dit zwaartepunt samenvallen met het feitelijke middelpunt.

Voor de berekening van het zwaartepunt wordt voorondersteld dat de bevolking van de gemeenten gekoncentreerd is in het gemeentecentrum. Met behulp van een geografische kaart wordt het probleem opgelost door berekeningen van gewogen rekenkundig gemiddelden; als basisdokument werd gebruik gemaakt van de jongste dienstkaart op schaal 1/100.000 gepubliceerd door het Beheer van Bruggen en Wegen, provincie West-Vlaanderen.

De demografische zwaartepunten werden berekend voor elk van de acht arrondissementen en voor de provincie in haar geheel.

Het zwaartepunt van het arrondissement Tielt (76.284 inwoners) bevindt zich binnen het grondgebied van de stad Tielt op

2,3 km ten zuiden van het centrum en op 4,1 km van het centrum van Meulebeke.

Voor het arrondissement Roeselare (136.696 inwoners) ligt het zwaartepunt binnen het grondgebied van de stad Roeselare op 1,7 km van het centrum en op 3,2 km van het centrum van Kachtem.

Voor het arrondissement Kortrijk (253.692 inwoners) ligt het zwaartepunt binnen het grondgebied van de stad Kortrijk op 1,4 km ten oosten van het centrum der stad, op 2,4 km ten zuiden van het centrum van Kuurne, op 3,7 km van het centrum van Zwevegem.

Het zwaartepunt van het arrondissement Ieper (104.949 inwoners) ligt nu binnen het grondgebied van de stad Ieper op 0,8 km van het centrum en op 3,2 van het centrum van Voor-mezele.

Het zwaartepunt van het arrondissement Diksmuide (48.270 inwoners) ligt binnen het grondgebied van het nieuwe Diksmuide, op 1,4 km ten oosten van het centrum van Esen en op 2,7 km van het centrum van Zarren.

Voor het arrondissement Veurne (47.232 inwoners) is het zwaartepunt binnen het grondgebied van de stad Veurne, op 0,7 km ten noord-oosten van het stadscentrum langs de zuidelijke oever van het kanaal Nieuwpoort-Veurne.

Het zwaartepunt van het arrondissement Oostende (126.328 inwoners) ligt binnen het grondgebied van de gemeente Zandvoorde op 3 km ten zuiden van het centrum van Oostende en op 2,8 km ten westen van het centrum van Zandvoorde.

In het arrondissement Brugge (229.630 inwoners) is het zwaartepunt te vinden binnen het grondgebied van de stad Brugge op 0,85 km van het centrum in de richting St.-Andries.

Het zwaartepunt van West-Vlaanderen ligt binnen het grondgebied van de gemeente Gits op:

2,5 km ten noord-oosten van het centrum van Gits
2,5 km ten zuid-westen van het centrum van Lichtervelde
6 km ten westen van het centrum van Koolskamp
5,8 km ten noord-westen van het mediaanpunt (zie infra).

Het mediaanpunt

Men kan door een denkbeeldige lijn van noord naar zuid (meridiaan) de bevolking van de provincie West-Vlaanderen indelen in twee even bevolkingsrijke gedeelten; men kan de verdeling van de bevolking in twee gelijke delen ook laten geschieden door een denkbeeldige lijn van oost naar west (parallel of breedtegraad). Het snijpunt van meridiaan en parallel noemt men het mediaanpunt. Er valt op te merken dat de benaming 'mediaanpunt' ten onrechte werd gekozen. De indeling van de provincie in vier gedeelten geeft geenszins een groepering van de bevolking in vier gelijke delen.

Op 31 december 1964 is dit mediaanpunt bepaald door de breedtegraad lopende door het centrum van het vroegere Beveren (R), sedert 1 januari 1965 Roeselare en de meridiaan lopende door het centrum van St.-Andries (arr. Brugge).

Beide lijnen ontmoeten elkaar op het grondgebied van de gemeente Ardooie op 2,4 km ten oosten van het centrum van het vroegere Beveren (Roeselare).

W.E.S.

TEXTIELRUBRIEK

De activiteit in de specialiteitssectoren van de West-vlaamse textielindustrie kenmerkt zich zowel in de eerste helft van het jaar als bij de herneming na het verlot door een sterk uiteenlopende toestand.

Het algemeen peil is goed. Men kende vanaf mei een mindere teruggang dan men had vermoed en voor het eerst lag de gezamenlijke textielactiviteit in augustus 1965 hoger dan een jaar voordien. Het blijft nochtans een van de zwakste sectoren van de actuele conjunctuur, want de cijfers van 1963 werden nog niet bereikt. Het is de enige bedrijfssector waar voor het Kortrijkse het elektriciteitsverbruik niet toenam voor de eerste helft van het jaar.

Enkele sectoren blijven opvallend ten achter op het herstel.

De *katoentapijten* kennen niet alleen een steeds verder gaande structurele afbrokkeling maar blijven ook gedrukt onder de nog steeds tijdelijke 10 % extra-invoertaks van Engeland, de belangrijke en meest traditionele afzetmarkt. De onzekerheid omtrent de afschaffing is een bijkomende rem voor de zakengang en de scherpe concurrentie 'throat-cutting competition' brengt de rentabiliteit in gevaar.

De *woltapijndindustrie* kent in tegendeel een verder stijgende activiteit. De scherpe verhoging van de invoerrechten in de V.S. is door toename op andere markten, vooral de E.E.G., thans zo goed als geneutraliseerd.

Opmerkelijk is de opgang van de tapijten in synthetische vezels en een probleem voor morgen is zeker de uitbreiding van de productie en wellicht de invoer van tufted-tapijten op vele onzer exportmarkten.

De *jutetapijten* kennen een zekere stabilisatie op hoog niveau.

Bij de *épingléweefsets* is in het geheel een zekere herneming merkbaar maar op het overigens zeer sterk teruggefallen niveau.

In deze sector is de wolépinglé het scherpst gedaald. Dit is in grote mate te wijten aan de omschakeling van deze sector naar de kunstmatige vezels waarvan de productie in enkele maanden tijd meer dan verdubbeld is en die de wol ongetwijfeld in grote mate verdringen.

De katoenépinglé is in 1965 verder afgebrokkeld, maar heel wat langzamer. In de laatste maanden tekent zich aarzeland een zekere ommekeer af.

De fluweelproductie daalde tijdens de eerste helft van 1965. Enkel vlasfluweel hield beter stand.

Ook hier, alsmede in de sector der meubelstoffen tekent zich een periode van stabiliteit af, met mogelijks een lichte toename.

De *vlasweverij* kent een langzame herneming van de productie die 4 % hoger ligt voor de eerste 7 maanden van het jaar. Dit is vooral aan de uitvoer te danken.

In enige mate deze naar de V.S. maar vooral deze naar de Euromarklanden. De binnenlandse verkoop ligt nog lager dan in 1964 met neiging tot een zeker herstel.

Deze algemene, toch eerder hoopgevende toestand, heeft meegebracht dat de gedeeltelijke werkloosheid gevoelig is afgenomen al blijven er nog restanten. Bij het doorzetten van de herneming mag met een beperkt tekort aan zekere categorieën van geschoolde arbeidskrachten gerekend worden.

Het eisenprogramma in het kader van de te vernieuwen programmatie (1966-1967) brengt ongerustheid mede vooral gezien de arbeidsintensiteit van de specialiteitssectoren van de streek.

Men vraagt zich ook af wat uiteindelijk de terugslag zal zijn van de ontworpen stijging van de overdracht-taxe: vermindering van verbruik door prijsstijging of vermindering van reeds gedrukte rentabiliteit indien deze niet in de prijs kan worden verwerkt?

A. Dequae

VLASVEZELBEREIDING

België, Frankrijk en Nederland zijn de aanbrengrers van de vlasvezels voor gans de Westerse vlasindustrie en deze landen exporteren ook spinbare vlasvezels naar de Oostlanden.

De Westerse vlaspinnerijen schaffen zich ook op zeer onregelmatige wijze vlas aan uit de Oostlanden waaronder de Sovjetrepubliek de voornaamste leverancier is.

Om marktverstoring ingevolge stootoperaties met de landen van achter het ijzeren gordijn te voorkomen, werd het Akkoord van Napels afgesloten waarbij de spinners aangesloten bij de Internationale Confederatie, zich ertoe verbinden hun aankopen uit landen buiten het Westers gebied te beperken, op voorwaarde dat de drie eerstgenoemde landen voldoende grondstoffen aanvoeren om de bevoorrading der vlasindustrie veilig te stellen.

De behoeften van de Westerse landen werden berekend op 162.000 ton spinbare vlasvezels. De export naar landen buiten de Westerse zone bedraagt circa 22.000 ton terwijl met een import van circa 18.000 ton uit de Oostlanden moet rekening worden gehouden. West-Europa is aldus aangewezen om circa 164.000 ton spinbare vlasvezels te produceren.

Het Westers vlasareaal 1963 telde 124.578 Ha. en de totale vezelopbrengst werd geschat op 154.900 ton. Er was bijgevolg een theoretisch tekort en dit kwam aan het licht terwijl wij in een periode van hoogconjunctuur leefden. De vlasverbruikers waren overtuigd dat er vlassekaarste was en zij trokken door een zenuwachtig optreden de prijzen aan. Tevens werd beweerd dat de voorraden zo druk werden aangesproken, dat men in 1964 een grote vermindering van het vlasareaal moest betrachten om een normale grondstofvoorziening te hebben en de voorraden te kunnen aanvullen.

In 1964 hadden de drie vlasproducerende landen samen

136.900 Ha. met een geschatte globale vezelopbrengst van 190.850 ton. Er was bijgevolg een produktieoverschot. De toename zou ruimschoots volstaan om de geslonken voorraad aan te vullen. De stemming bij spinners en wevers was intussen overgeslagen en in plaats van hun aankopen te verhogen voor de heraanstelling van hun voorraden, daalde de afzet met circa 8 à 9 %. Vooral de Franse en Schotse spinners hebben hun aankopen verminderd. De Belgische spinnerij heeft daarnaast meer vlasvezels opgenomen dan het jaar voordien. Er bleef een aanzienlijk produktieoverschot op de markt drukken en de prijzen kenden een nefaste daling.

Tengevolge van de verliesgevende resultaten bij de vezelbereiding ondergingen de bezaaiingen dit jaar een gevoelige inkrimping. Men totaliseerde voor de drie landen 97.776 Ha. en de globale vezelopbrengst, rekening houdende met slecht oogstresultaat, werd op 120.000 ton geraamd. Hierbij dient nog vermeld dat de verhouding korte vezels of klodden ten aanzien van het lang vezellint of gezwingeld vlas een nadelige wanverhouding daarstelt en de kwaliteit veelal te wensen overlaat.

Wij hebben dit jaar een deficitaire oogst. Het produktieoverschot van 1964 zal op termijn amper volstaan om het tekort van 1965 goed te maken. Deze vooruitzichten hebben reeds in september en begin oktober aanleiding gegeven tot een marktheropleving die zowel bij het strovlas als bij het gezwingeld vlas tot uiting is gekomen.

Intussen is gebleken dat de vertraging die zich in de textielnijverheid aftekende en die oorspronkelijk als een tijdelijk verschijnsel werd betiteld, toch verder aanhoudt en aarzeling brengt bij de industriëlen. Terwijl zich aldus een verzwakking van de vraag voordoet, wordt de activiteit in de sector der vezelbereiding overgeschakeld van de roterijwerkzaamheden op het zwingelen. De vezelproduktie bereikt haar hoogtepunt en om de verhoogde kosten te kunnen het hoofd bieden zien de vlassers zich ertoe verplicht hun afgewerkte produkten op een verzwakte markt te verzilveren.

Het terugbrengen van de vlasuitzaai tot zijn normale omvang is een sanering aan de basis en op grond van deze vaststelling is hoop op betere vezelprijzen gewettigd. Wij moeten niettemin vaststellen dat de verzwakking van de afzet op het ogenblik dat de vezelproduktie haar maximum bereikt, een verdere afbrokkeling van de prijzen veroorzaakt.

In het vlassersmilieu wordt het dilemma gesteld: de vlasvezels verkopen tegen breekprijzen om de vereiste betaalmiddelen beschikbaar te krijgen of overgaan tot een radicale produktiestop tot een betere verhouding tussen vraag en aanbod de prijsvorming op de vezelmarkt verbetert.

Een algehele schorsing van de vezelproduktie dient om redenen van sociale aard afgekeurd te worden. Een dergelijke maatregel zou de traditionele afnemers van

onze produkten ertoe aanzetten zich op andere markten te bevoorraden.

Een kredietverlening in gunstvoorwaarden op in pand gegeven onverkochte voorraden is het aangewezen middel om de marktverstoring die zich voordoet te bestrijden en te overbruggen.

Onderhandelingen tussen de beroepsorganisatie der vlassers en de Minister van Landbouw zijn erop gericht de opslagprocedure met beleningsmogelijkheden die sedert 1 september 1965 is stopgezet, opnieuw open te stellen om het excedent der huidige topproduktie op te vangen. Een dergelijke overheidstussenkomst kan alleen de vlasmarkt te goede komen en tevens de bevoorradening der vlasindustrie veilig stellen voor de toekomst. Een behoud van de huidige verliesprijzen zou trouwens een nieuwe drastische inkrimping van het vlasareaal in 1966 voor gevolg hebben en op termijn een ontredde in de grondstofvoorziening veroorzaken.

A. Delbeke

TOESTAND IN DE METAALVERWERKENDE NIJVERHEID

Het algemeen conjunctuurbeeld van de metaalverwerkende nijverheid wordt gekenmerkt door: een stabilisatie van vraag en aanbod op een hoog niveau; enkele maar niet steeds onbelangrijke produktieverminderingen; vrijwel algemeen stijgende financiële moeilijkheden.

Sedert meer dan zes maanden remt de verzwakking van de vraag, ook van de buitenlandse, iedere verdere uitbreiding van het produktievolume.

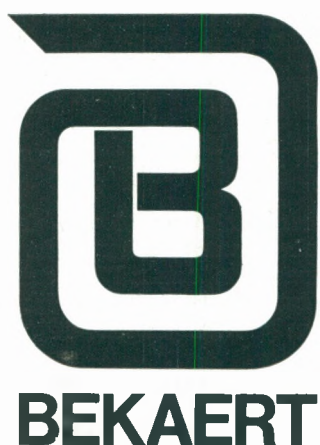
Tegenover de eerste tien maanden van 1964 boekten de bestellingen niet de minste vooruitgang en daalden de orderboekjes met ongeveer 5 %. Niettegenstaande hun omvang weegt deze toestand reeds door op de leveringen en de tewerkstelling die met 2 % daalden.

De ondernemingen zien zich geplaatst voor een reeks stijgende moeilijkheden die voortspuiten uit een te snelle stijging van de produktiekosten per eenheid tegenover de evolutie van de marktprijzen alsook uit een zekere verzadiging van de verschillende markten. De ontegensprekelijke daling van de winstmarges — misschien wel met 30 % — stelt daarenboven een reeks financiële problemen, zowel wat betreft de gewone thesaurie als de financiering op langere termijn.

Wat de verschillende sectoren betreft, niettegenstaande de verbetering waargenomen op het binnenlandse vlak, draagt de markt van de produkten van eerste verwerking, zoals byb. de draadprodukten en de meeste tussengoederen, alle kenmerken van een verkopersmarkt met belangrijke gevolgen op de prijzen en zelfs op het produktieniveau.

De stijging van arbeidsinkomens blijft nog immer gunstig doorwerken in de sectoren van de duurzame verbruiksmiddelen, tenminste voor de meer geëvolueerde produkten en deze die in verband staan met de woningbouw en -uitrusting. Zo kent de kachelmakerij een niet

het ander woord voor draad is

Verkoopkantoren
in Europa :

**ZWEVEGEM / BRUSSEL / DEN HAAG
BAD HOMBURG / PARIJS / MILAAN**

Tréfileries Léon Bekaert PVBA, Zwevegem

Tel. : 752.91 (13 lijnen)

spektrum

onbelangrijke heropbloei na de onverwachte inzinking van einde 1964.

De machinebouw, waarvan de ingeschreven bestellingen met 5 % zijn gedaald, ondergaat verder de invloed van de afnemende investeringsactiviteit in het binnenland, alsook van de progressieve vermindering van de buitenlandse vraag, nl. uit derde landen.

De activiteit van de automobielsector blijft doorstijgen wanneer al de andere sectoren van transportmiddelen en de laatste maanden ook deze van de binenschepen met groeiende moeilijkheden hebben te kampen.

Buiten de automobielsector kent enkel deze van de elektrotechniek en in het bijzonder van de uitrustingsgoederen een verdere expansie zowel van vraag als aanbod.

L. Coosemans

LANDBOUW

De oogst van de suikerbieten, schorseneren en eichorei verliep onder gunstige omstandigheden ofschoon de vroeg invallende vorst wel tijdelijk enige last heeft berokkend. De suikerbieten gaven een bevredigende opbrengst met een behoorlijk suikergehalte zonder evenwel de rekordopbrengsten die vorig jaar werden bereikt te evenaren. Wegens de uitbreiding van het suikerbietenareaal zal de inlandse suikerproductie opnieuw de binnenlandse behoeften ruim overschrijden. De eichoreien en de schorseneren gaven een eerder matig oogstrendement. Op de eichoreibonenmarkt blijft de zwakke stemming aanhouden. De schorseneren worden daarentegen vlot afgezet. De gevoelige inkrimping van de schorseneerteelt heeft ongetwijfeld in ruime mate bijgedragen tot het scheppen van deze toestand. Ook de aardappelprijzen kenden een gunstig verloop. De natte zomer was bepaald nadelig voor de aardappelooft waardoor de vraag naar kwaliteitsaardappelen steeg en de markt een vaste stemming kreeg. De fruittelers ondervonden dit jaar geen afzetmoeilijkheden. De oogst was weliswaar minder omvangrijk doch de prijzen waren goed. Hetzelfde geldt voor de intensieve groenten waarvan de produktie in West-Vlaanderen bestendig toeneemt. Een groot deel van de Westvlaamse groenten worden via de S.V. Veiling te Roeselare afgezet. De stijgende omzet in deze veiling noopte de direktie tot een gevoelige uitbreiding van de installaties.

In de dierlijke sektor deden zich geen grote wijzigingen voor. De varkens en het rundvee van goede hoedanigheid zijn prijshoudend. Het vroeg intreden van de winter, gepaard met sneeuw, had evenwel tot gevolg dat onvoldoende slachtrijp mestvee op de markten werden aangeboden, wat een nadelige weerslag had op het prijsverloop.

De melkaanvoer in de Westvlaamse zuivelfabrieken overtrof de jongste maanden gevoelig deze van vorig jaar tijdens dezelfde periode. Dit is vooral een gevolg van een uitbreiding van de melkveestapel en is deels ook

toe te schrijven aan het feit dat een groeiend aantal veehouders de bereiding van hoeveboter voor de verkoop wensen stop te zetten. Tijdens de jongste maanden werden tussen meerdere Westvlaamse zuivelfabrieken overeenkomsten afgesloten die een grote weerslag kunnen hebben op de toekomst van de zuivelindustrie in de Provincie.

L. Bockstaete

ZEEBRUGGE

De statistieken die door de beherende Maatschappij der Brugsche Zeevaartinrichtingen worden gepubliceerd en die betrekking hebben op de maandelijkse scheepvaartbeweging in de haven van Brugge-Zeebrugge lieten einde oktober toe met quasi vaststaande zekerheid te voorspellen dat het jaar 1965 voor het kompleks sluiten zal met een gevoelige toename in elk der opgegeven rubrieken.

Gedurende de eerste tien maanden van 1965 boekte men inderdaad 1889 zeeschepen, metende in totaal 3.096.614 netto Moorsom ton tegen 1723 zeeschepen met 3.025.163 ton in de overeenstemmende periode van 1964. De overzeese invoer steeg van 1.196.667 tot 1.319.161 gewichtston, de uitvoer klonk van 395.444 tot 466.058 ton.

De algemene goederenbeweging, die wellicht nog het best de globale omzet van de haven weergeeft, zee- en binnenvaart samen, bedroeg voor de eerste 10 maanden van 1964 2.174.477 ton. Van januari tot oktober 1965 tekende men in totaal 2.395.622 ton op, wat dus een toename met 10 % betekent.

Het verkeer van het treinvver over dezelfde tijdspanne gemeten mag uiterst bevredigend worden genoemd. Men bereikte een gemiddelde van 2,41 schepen per dag. Het jaargemiddelde 1964 bedroeg 2,39. Voor de eerste tien maanden 1964 was dit gemiddelde 2,47 per dag geweest. November en december waren toen eerder aan de magere kant. De protektionistische maatregelen van de Britse regering waren daar zeker niet vreemd aan. De laatste maanden van 1965 zullen naar alle waarschijnlijkheid door hun verhoogd verkeer t.o.v. van het einde 1964 de balans over het jaar gunstig beïnvloeden. In elk geval zal de lijn tijdens het tweede halfjaar daarbij veel aktiever zijn gebleken dan tijdens het eerste toen het gemiddelde slechts 2,28 bedroeg en zelfs in april tot 1,93 terugliep.

Aan de groots opgezette kruisvaarderij van de Griekse Typaldos Lines kwam medio oktober vroegtijdig een einde wegens gebrek aan betalende belangstelling. Van de tot 31.12.1965 — volgens de publiciteit van genoemde vennootschap — geplande 19 afvaarten werden er slechts 6 door de *Akropolis* en 8 door het vervangschip *Mount Olympos* verzorgd, in totaal 14 dus.

Daaruit blijkt dat de mogelijkheden van dergelijke diensten in onze gebieden beperkt zijn. Wellicht beschikt geen enkele haven van het ganse Noordzebekken over een voldoende hinterland om dergelijke ondernemingen leefbaar te maken.

Half november beleefde Brugge-Zeehaven de ingebruikstelling van een nieuwe maritiemgerichte onderneming toen het Oostduitse kusttankschip *Rosita* een lading petroleumprodukten aanvoerde voor de pas klaargekomen tankopslagplaats van de n.v. Etn. Rosseel langs de Coiseaulaan. De totale capaciteit van dit park bedraagt 1.750 m³. Van de vijf tanks heeft de grootste een inhoud van 1.250 m³; drie ervan zijn bestemd voor de stockage van stookolie, terwijl in de twee andere gasolie zal worden opgeslagen.

Rond hetzelfde tijdstip meerde aan de havendam een rekordschip van het type bulk-carrier. De Noorse *Ross Cape* met 28.370 brutoton en 42.000 ton draagvermogen is inderdaad het omvangrijkste drogelandingschip dat er ooit binnenliep. De *Eeklo* — een Belg die vorig jaar aanlegde — meet 26.940 brt. en was de vorige rekordhouder. Bij de tankers blijft de Liberiaanse *Sinclair Venezuela*, 30.076 brutoton en 52.150 ton draagvermogen, nog steeds onovertroffen. Het grootste passagierschip te Zeebrugge was de *Hanseatic*, 30.030 brutoton.

E. Lepeeer

VERSCHUIVINGEN IN DE STRUKTUUR VAN DE WERKGELEGENHEID IN WEST-VLAANDEREN TUSSEN 1947 EN 1961

Het Studiebureau van de Westvlaamse Economische Raad wees reeds herhaaldelijk op de groei van de werkgelegenheid in deze provincie.

De expansie van de werkgelegenheid die zich voltrok via belangrijke wijzigingen in het belang van de onderscheiden bedrijfstakken, werd tegelijkertijd gekenmerkt door opmerkelijke verschuivingen tussen de groep van de zelfstandigen en de werknemersgroep; de evolutie was bovendien verschillend naar het geslacht.

Terwijl de totale werkgelegenheid tussen 1947 en 1961 toenam van 308.800 tot 331.900 personen in West-Vlaanderen (nieuwe grenzen) liep het aantal patroons terug met 6.400 eenheden (7 %) en het aantal helpers met 8.950 eenheden (29 %). Bij de vrouwen was het aantal patroons en zelfstandigen echter stijgend van 16.900 tot 21.300 eenheden (+26 %); bij de mannen was er een daling van 79.100 tot 68.300 eenheden (—14 %). De tendens was in alle arrondissementen dezelfde, met enig verschil in intensiteit.

Het aantal helpers liep sterker terug bij de mannen (—7.350 of 37 %) dan bij de vrouwen (—1.600 of 15 %); in de arrondissementen Kortrijk (+31 %) en Oostende (+8 %) was het aantal helpsters echter stijgend.

De groei van de werkgelegenheid voltrok zich dus bij de mannen uitsluitend en bij de vrouwen overwegend bij de werknemersbevolking.

Het aantal mannelijke werknemers steeg van 137.000 tot 161.700 of met 18 % en het aantal vrouwelijke werknemers van 45.100 tot 58.850 of met 30 %; de toename van het aantal werknemers bedroeg dus globaal 38.450 eenheden, waarvan 16.300 arbeiders en 22.150 bedienden.

In sommige arrondissementen (Oostende, Diksmuide, Veurne, Tielt) was de werkgelegenheid voor mannelijke arbeiders zelfs in absolute cijfers dalend, bij een aangroei van het aantal bedienden; het is de globaal geringe groeikracht in deze arrondissementen die deze evolutie verklaart.

In de Westhoek steeg de werkgelegenheid voor de mannelijke werknemersbevolking slechts met 550 eenheden of 3,5 %; op de as Kortrijk-Brugge bedroeg de toename 21.000 eenheden of 22 %.

**Tewerkstelling in West-Vlaanderen
(nieuwe grenzen), 1947-1961**

	Mannen			Vrouwen		
	1947	1961	Verschil	1947	1961	Verschil
Patroons	79.091	68.299	- 10.792	16.895	21.298	+ 4.403
Bedienden	28.405	42.778	+ 14.373	12.640	20.406	+ 7.766
Arbeiders	108.634	118.946	+ 10.312	32.450	38.435	+ 5.985
Helpers *	19.957	12.600	- 7.357	10.742	9.120	- 1.622

* In 1961 is de code 92 (helpers in kloosters) niet inbegrepen.

GROEI VAN DE BEDRIJFSSEKTOREN IN WEST-VLAANDEREN VAN 1962 TOT 1964

Het Studiebureau van de Westvlaamse Economische Raad maakte een ontleding van de zopas gepubliceerde gegevens van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid inzake de tewerkstelling per bedrijfstak in de provincie West-Vlaanderen. Er werd een vergelijking gemaakt tussen 1962 en 1964 binnen de nieuwe grenzen. Tevens werden enkele correcties aangebracht aan de gegevens in verband met een viertal bedrijven die in de provincie gevestigd zijn, maar hun maatschappelijke zetel buiten de provincie hebben.

Verdeeld over de diverse industriële sectoren verloor de primaire sektor (landbouw, tuinbouw, visserij) tussen 1962 en 1964 1.626 arbeidskrachten, terwijl de secundaire en de tertiaire sektor sterk vooruitgaan. De industriële bedrijven wonnen 9.843 arbeidsplaatsen, de bouw 2.070 en het vervoer 279. Handel en diensten namen toe met 1.441 eenheden en de overheidsdiensten

met 1.027. De totale werkbezetting groeide aan van 183.105 eenheden in 1962 tot 196.139 in 1964. De belangrijkste aangroei (in absolute cijfers) valt te noteren in de metaalnijverheid (+ 5.770 eenheden), in de bouw (+ 2.070), in de textielnijverheid (+ 1.685), in de handel en diensten (+ 1.441) en in de houtnijverheid (+ 1.271). Verder volgen de konfektie (+ 324) en het vervoer (+ 279).

Belangwekkend is daarbij de vaststelling dat de aangroei van de metaalnijverheid niet op één plaats gebeurde, maar wel verdeeld werd over diverse kernen: Zwevegem (aangroei van 979 eenheden), Oostkamp (+ 817), Beveren en Roeselare (+ 781), Ieper (+ 596), Brugge (+ 455), Zedelgem (+ 421), Kortrijk (+ 248) en Waregem (+ 108).

**Groei tewerkstelling per bedrijfssector in West-Vlaanderen
(nieuwe grenzen — 1962-1964)**

	30-6-1962	30-6-1964	Verschil
Landbouw - visserij	5.617	3.991	- 1.626
Textiel	32.536 (1)	34.221	+ 1.685
Metaal	28.601 (1)	34.371 (1)	+ 5.770
Hout	9.707	10.978	+ 1.271
Konfektie	12.906	13.230	+ 324
Voeding	6.920	7.096	+ 176
Niet-metaalhoudende mineralen	7.494	7.330	- 164
Drankbereiding	2.291	2.276	- 15
Boek en fotografie	2.182	2.303	+ 121
Chimie	1.593	1.783	+ 190
Elektriciteit	1.502	1.527	+ 25
Kunst en precisie	1.042 (1)	1.117	+ 75
Oliën	766	895	+ 129
Overige industrie	3.556	3.812	+ 256
Totaal industrie	111.096 (1)	120.939	+ 9.843
Bouw	26.304	28.374	+ 2.070
Vervoer	2.773	3.052	+ 279
Handel en diensten	26.697	28.138	+ 1.441
Overheidsdiensten	10.618	11.645	+ 1.027
Algemeen Totaal	183.105	196.139	+ 13.034

(1) Aangepaste gegevens.

**Alle signalisatieplaten
Wegsignalisatie
Lumineuze verkeerstekens**

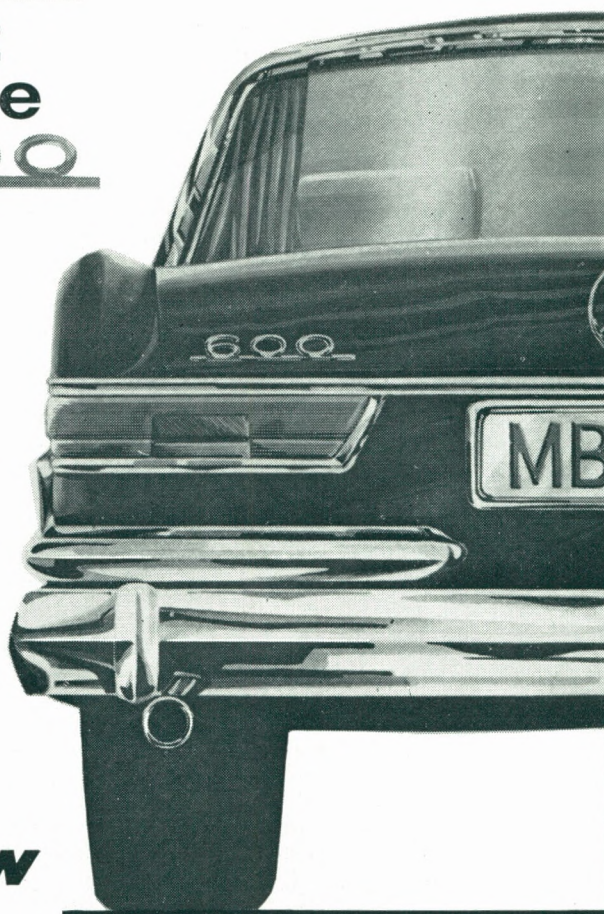
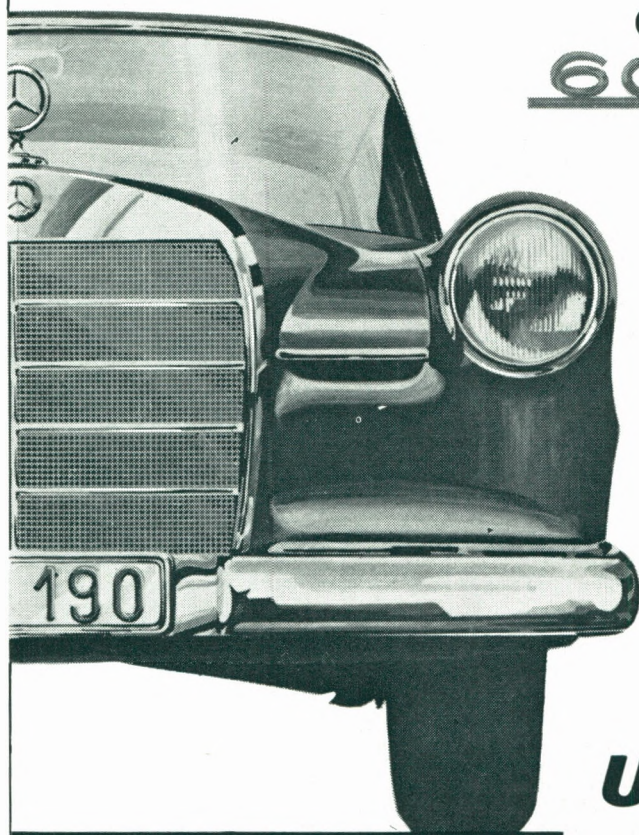
WERKHUIZEN

p.v.b.a. CALLIER
31-33, Drapstraat, NAZARETH
Tel. (09) 75.40.63

in aluminium van 1,5 mm. lichtweerkaatsend Scotchlite. Armaturen en alle bijbehoren warm gegalvaniseerd. Uitvoering volledig volgens de normen van het Ministerie van Openbare Werken. — Bruggen en Wegen.

Wegmarkeringen in wegenverf of thermoplastiek.

van
de
190
tot
de
600

Uw

MERCEDES-BENZ **tegen "Euromarkt-Prijzen"**

van **139.800^F** tot **970.000^F**

De rationele verhoging van de produktie, de stelselmatige verlaging van de toltarieven laten Mercedes-Benz toe U nu reeds, tegen aangepaste prijzen, de wagen aan te bieden die het best aan uw persoonlijke eisen beantwoordt.

Welk model U ook verkiest, van de 190 tot de 600, steeds zult U er de specifieke Mercedes-Benz eigenschappen in terugvinden waaraan het merk zijn universele faam te danken heeft.

Nú meer dan ooit, zal uw Mercedes-Benz uw beste belegging zijn.

MERCEDES-BENZ

N.V. IMA - Importeur - Fabrieken te Mechelen

KONCESSIONARISSEN VOOR :

DE PANNE	Garage Franco-Belge Nieuwpoortlaan 148	Tel. (058) 415.50
IEPER	Garage Clympia Poperingesteenweg 125	Tel. (057) 218.27
KORTRIJK	Garage G. Woestijn P.V.B.A. Gentsesteenweg 179	Tel. (056) 209.90

ROESELARE	Garage A. Sap Statiedreef 43	Tel. (051) 229.05/06
OOSTENDE	Etn Auto-Terminus N.V. H. Serruyslaan 8	Tel. (059) 725.11
BRUGGE	Etn Van Biervliet Gebr. P.V.B.A. Scheepsdalelaan 8	Tel. (050) 345.45

w.-vl. werkt

Twee groepen Franse journalisten op bezoek in West-Vlaanderen

Op 7 oktober kwam een eerste groep Franse journalisten Brugge bezoeken. Twee personeelsleden van de W.E.R. waren op het avondmaal en de rondrit aanwezig om uitleg te verstrekken over de ekonomie van West-Vlaanderen.

Op 13 oktober kwam een tweede groep, voornamelijk bestaande uit journalisten gespecialiseerd in ekonomie. Zij werden op het Provinciaal Hof verwelkomd door Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur, en rondgeleid in de provincie door de W.E.R.; dhr. O. Vanneste, directeur W.E.R., gaf eveneens een uiteenzetting over de veranderingen in de Westvlaamse ekonomie.

Deze bezoeken werden georganiseerd door de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel.

Westvlaamse Interkommunales

De W.I.T.A.B. (Westvlaamse Intercommunale voor Technisch advies en bijstand) werd reeds door een veertien gemeenten aangeduid voor het opmaken van het algemeen of een bijzonder plan van aanleg. Voor drie gemeenten werd reeds een voorontwerp van bijzonder plan van aanleg aan de gemeenteraad voorgelegd.

Steeds talrijker zijn de gemeenten die beroep doen op de diensten van de interkommunales in verband met problemen, die de uitbouw van de gemeente betreffen.

Zo werd met succes tussen gekomen in gevallen van juridische en administratieve problemen, waarvoor aangesloten gemeenten zich gesteld zagen bij de aanleg, uitrusting en verkoop van een industrieterrein, de overwelving van beken, de aanleg van wegen.

Een bijzondere aandacht wordt verleend aan het vastleggen van rekreative zones (duin en boszones) en landbouwzones.

De aktiviteit van de W.I.H. zal binnenkort een eerste konkrete realisatie kennen te Zedelgem. Het dossier voor de infrastructuurwerken werd in aanbesteding gegeven, zodat verwacht mag worden dat de werken begin volgend jaar een aanvang zullen nemen.

Op de verkaveling 'Groene Meersen' zullen 35 kavels te koop geboden worden aan partikulieren. Voor de bouw zijn de kopers gebonden aan vier types van woningen, zodat de wijk architectonisch één geheel zal vormen.

De W.I.H. (Westvlaamse Intercommunale voor huisvesting) is reeds eigenaar of onderhandelt voor aankoop van gronden, in zes andere aangesloten gemeenten. Ondertussen hebben nog een vijftal gemeenten beroep gedaan op de vereniging voor het aankopen en bouwrijp maken van gronden. Aan iedere aanvraag van een gemeente-vennoot wordt vooraf een onderzoek

gewijd om de inplanting, het aantal en de grootte van de te bouwen woningen te verantwoorden.

Om ten volle zijn doel te verwezenlijken, wil de interkommunale, naast het aanleggen van grondreserves voor woningbouw, zelf bouwen. Daarbij zal er naar gestreefd worden de moderne technieken in de grootst mogelijke mate op de bouwsektor toe te passen.

In de schoot van het direktiecomitee werd een werkgroep opgericht, met als opdracht het opstellen van een typelastenboek voor eengezinswoningen, waarbij uitsluitend gebruik gemaakt wordt van gefabriceerde elementen.

Door de W.I.E.R. (Westvlaamse Interkommunale voor ekonomische expansie en reconversie) wordt een speciale inspanning geleverd voor de ekonomische expansie van de Westhoek. Voor de industrieterreinen van Menen, Diksmuide en Poperinge werd opdracht gegeven tot aankoop van de gronden. Voor Veurne en Ieper zijn onderhandelingen met het gemeentebestuur aan gang.

Voor de aankoop van gronden en aanleg van de infrastructuurwerken werd een maximale toelage van de staat bekomen. Aan de ontwerpers werd opdracht gegeven de dossiers voor bestratings- en rioleringswerken binnen de industrieterreinen op te maken. Voor het industrieterrein van Poperinge werd een gedeelte van de wegenwerken in aanbesteding gegeven. Voor het industrieterrein van Menen zal dit eerstdaags geschieden.

Voor het industrieterrein van twee gemeenten buiten de Westhoek is de ontwerper praktisch klaar met het dossier voor infrastructuur. Zodra door de bevoegde overheid belofte van toelage bekomen is, zullen zij in aanbesteding gegeven worden.

Nieuwbouw te Heule

De Firma Metakor (vroeger M.B.C.), meubelbeslagfabriek te Kortrijk, bouwt momenteel nieuwe bedrijfslokalen op het industrieterrein te Heule. Deze zullen eind 1966 kunnen betrokken worden.

De firma, ontstaan uit een koperslagerij, werd in 1956 omgevormd tot p.v.b.a. Momenteel worden er meubelbeslag en metalen meubelvoeten geproduceerd. Het nieuw fabriekskomplex telt een bebouwde oppervlakte van 6.600 m². De totale oppervlakte van het terrein meet ruim 1 ha, terwijl er nog 1,5 ha in optie werd genomen.

De tewerkstelling bedraagt 90 werknemers. De uitbreidingswerken laten een verhoogde tewerkstelling toe tot 150 werknemers. In de nabije toekomst kunnen reeds 15 tot 20 nieuwe werkplaatsen worden voorzien.

Russisch hout te Brugge

Voor de firma Efco, n.v. te Oostkamp werd in de binnenhaven te Brugge, voor het eerst sinds de oorlog, door het Fins schip 'Teno', ongeveer 3.000 m³ Russisch dennenhout gelost.

Uitbreiding bedrijfsgebouwen te Tielt

De firma Injextru-Plastics, p.v.b.a., te Tielt bouwde in 1965 een nieuwe matrijzen-afdeling voor de eigen produktie en verruimde haar magazijn-ruimte. In totaal kwam de bebouwde oppervlakte van 2.500 m² op 3.000 m².

In 1946 gesticht, kende de firma voortdurend uitbreiding; 1961 was reeds een belangrijk bouwjaar.

De produktie bestaat uit de extrusie van allerlei profielen voor de industrie, buizen, darmen, linten, volle en holle plastickeorden enz. Momenteel wordt onderhandeld over een belangrijke aankoop van nieuw extrusiemateriaal, waardoor een produktiekapaciteit zou worden bereikt van 1.000 tot 1.200 ton per jaar en een verhoging van personeel kan worden voorzien van 65 personen op heden tot ongeveer 100 tewerkgestellten.

Bezoek aan industrieterreinen in West-Vlaanderen

Op maandag 22 november hebben een 50-tal burgemeesters, schepenen en sekretarissen van het arrondissement Dendermonde een geleid bezoek gebracht aan de industrieterreinen van West-Vlaanderen. Dit initiatief werd genomen door het Economisch Expansiecomité voor het Arrondissement Dendermonde onder leiding van volksvertegenwoordiger Cooreman.

De bezoekers werden rondgeleid door de Heer O. Vanneste, directeur Westvlaamse Economische Raad. Volgende industrieterreinen werden bezocht: Brugge, Torhout, Roeselare, Gullegem en Diksmuide. Te Diksmuide werd door het stadsbestuur een receptie aangeboden.

De Heer O. Vanneste had op vrijdag 19 jl. een uiteenzetting gegeven te Dendermonde ter voorbereiding van dit bezoek.

Viering 60-jarig bestaan

Op 17 september 1965 vierde de n.v. Werkhuizen Léon Claeys te Zedelgem haar 60-jarig bestaan in het bijzijn van talrijke personaliteiten. De firma is gespecialiseerd in de produktie en verkoop van zelfrijdende maaidorsers.

Het tegenwoordig fabrieks- en burelenkomplex beslaat 96.000 m² oppervlakte, waarvan 19 duizend m² mede-ingehuldigd werden bij de viering van dit 60-jarig bestaan. De tewerkstelling steeg van 200 werknemers in 1952 naar 850 in 1958, 1.300 in 1960, 1.850 in 1962 en 2.200 in 1965.

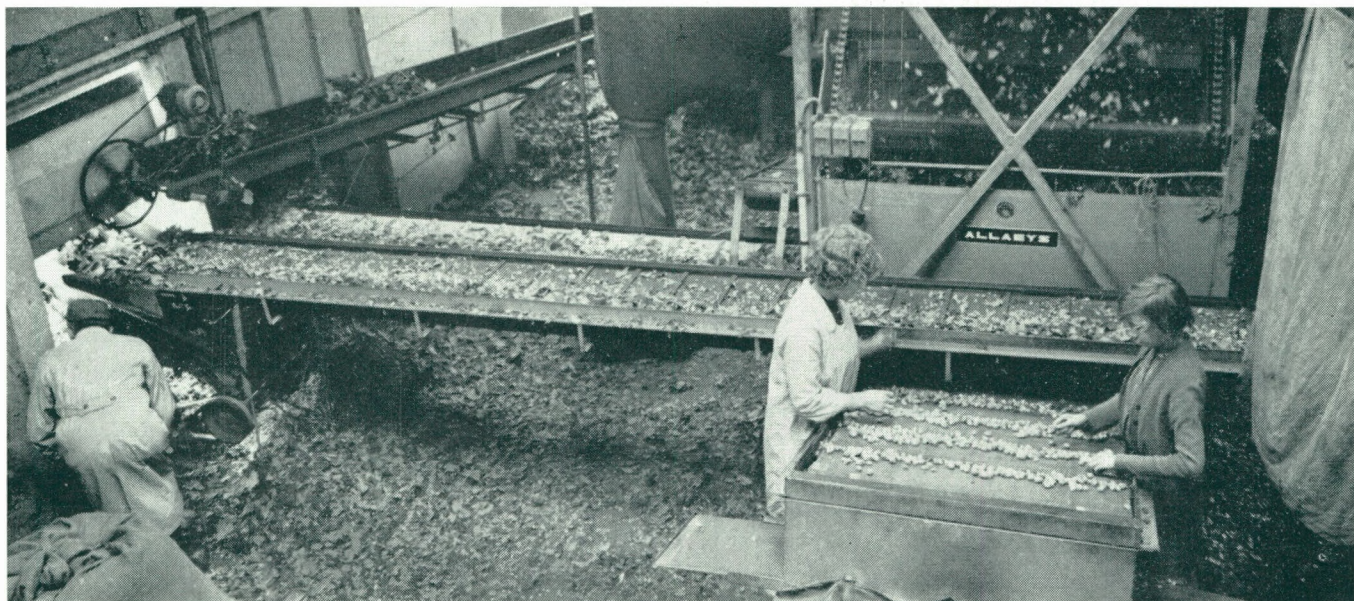
Op 5 mei 1964 kwam er een fusie tot stand tussen New-Holland en L. Claeys n.v. Meteen werd de Amerikaanse markt definitief opengesteld voor deze konstrukties.

De W.E.R. was op de huldiging vertegenwoordigd door de Heer O. Vanneste, directeur.

Elektriciteitswerken voor de hoppluk in de Westhoek

De groeiende mekanisatie in de hoppluk in het Poperingse, met een groeiend aantal pluk- en droogmachines, stelde de verdelingsmaatschappij van elektriciteit voor zeer specifieke vraagstukken in deze streek. Onder meer was de immobilisatie-opgave zeer groot, aangezien de machinale bewerking gedurende de plukperiode van amper drie weken per jaar een vermogen van 1.100 PK vraagt.

Dank zij uitbreidingswerken van de B.M.G.E., zaakwaarnemster van de intercommunale Inelgas, konden in een minimum van tijd 3.000 m hoogspanningslijn geplaatst worden en vier extra paalposten. Dit liet toe in een plantgebied van ongeveer 500 ha voor een bruto-opbrengst van circa 100 miljoen frank hop te verwerken binnen het zeer korte gunstige tijdsbestek.

Ets G. VANDENDRIESSCHE

Gentsteenweg 31, KORTRIJK

Tel. (056) 242.71-72

ELEKTRICITEIT

VAN A
TOT
Z

ELEKTRO-MENAGER

T.V. H.M.V. — RADIO — FORNUIZEN — FRIGO
RADIATOREN — WASMACHINES — LUSTERS,
enz... enz...

ELEKTRO-GROOTHANDEL

Alle materialen voor elektrische installaties.

NIJVERHEIDS-ELEKTRICITEIT

- Wij geven U voor ieder probleem de oplossing.
- Onze gespecialiseerde diensten verschaffen gratis studie en vrijblijvende offerten.

TOONZALEN : Langesteestraat 12, KORTRIJK
Gentsteenweg 31, KORTRIJK

En vooral V.D.D.-Service.

CAROV REIZEN n.v.

het westvlaams reisbureau met
traditie en internationale faam

LUXECAR — SPOOR — BOOT — Vliegtuig

ORGANISATIE VAN
ZAKEN- EN VAKANTIEREIZEN
individueel of voor groepen.

ERKEND REISBUREAU door SABENA
en de IATA luchtvaartmaatschappijen

KORTRIJK - KORTE STEENSTRAAT 18

Tel. (056) 244.30 - 256.41

BRUGGE - Wollestraat 31A

Tel. (050) 367.19

Nieuw plasticbedrijf te Tielt

Midden maart 1965 kwamen de eerste artikelen uit productie van de nieuw-opgerichte firma Vulkoprin, p.v.b.a., te Tielt. Deze firma vervaardigt polyurethane-blastomere-produkten onder Bayer-licentie. Het betreft alle vormartikelen die gevraagd worden volgens plan. Tevens legt de firma zich toe op het herstellen van alle wielbanden voor hef-trucks en op de productie van een volledige reeks transportwielen.

De tewerkstelling bedraagt tien personen, om in de nabije toekomst te worden opgevoerd tot een twintigtal arbeidskrachten, die binnen het bedrijf worden gespecialiseerd.

Licentiefabrikatie in West-Vlaanderen

LVD Company te Gullegem, gespecialiseerd bedrijf voor plaatbewerkingsmachines, heeft met The McKay Machine Co., Youngstown (Ohio), U.S.A., een licentie-verdrag afgesloten voor de konstruktie en de verkoop op exclusieve basis, in Europa en Afrika, van de Warco-McKay mechanische persen. Tevens werd aan LVD Company een niet-exclusieve verkoop toegestaan in Azië en Zuid-Amerika.

In de LVD werkhuizen, bekend om hun hydraulische persen, zullen in nauwe technische samenwerking met de firma McKay de verschillende typen mechanische Warco-McKay persen gebouwd worden voor het dieptrekken, ponsen, uitsnijden, extrusie.

Naar aanleiding van deze licentie wordt de firma LVD de enige Europese konstrakteur met een volledig gamma van plaatbewerkingsmachines, welke de verschillende hydraulische persen en tafelscharen omvat en tevens een uitgebreide selectie van mechanische persen.

Fabrieksuitbreiding te Roeselare

De firma Dumont-Wyckhuysse bouwt te Roeselare (Beveren) een nieuwe stapelplaats voor schuimrubber van 4.000 m² en een nieuwe hall van 3.500 m² voor het opstellen van de bestaande machines voor de productie van schuimrubber. Verder wordt een aftakking van de spoorweg gerealiseerd tot in het bedrijf, bedoeld voor de uitvoer van schuimrubber en polythyleen in de Euromarkt.

Momenteel zijn er in het totaal reeds 10.000 m² bebouwd, op een terrein van 15 Ha.

De firma begon in 1958 met de productie van polythyleen te Roeselare en in 1962 van schuimrubber te Beveren.

Sindsdien werden beide produkten te Beveren (nu Roeselare) samengebracht. Momenteel bedraagt de tewerkstelling te Beveren 200 personen, waaronder ongeveer één derde vrouwelijke en twee derden mannelijke arbeidskrachten. De nieuwe gebouwen zullen een verhoging van de tewerkstelling en een verdubbeling van de productie mogelijk maken.

Inbedrijfstelling te Veurne

Vanaf oktober 1965 is op het industriegebied te Veurne de spinnerij 'La Vesdre' gestart. In deze nieuwe fabriek van de n.v. 'La Vesdre' te Verviers worden synthetische vezels bewerkt, bestemd voor de uitvoer naar de E.E.G.-landen.

Momenteel zijn er reeds 14 bedienden en 47 arbeiders en arbeidsters tewerkgesteld. De personeelssterkte zal tot 175 personen opgevoerd worden.

De fabrieksgebouwen hebben geen vensters en zijn totaal air-conditionned. De bebouwde oppervlakte is 8.000 m², met in het totaal op de gelijkvloers en de verdieping 12.000 m² beschikbare ruimte voor de fabricatie en nog 4.000 m² ruimte voor magazijnen.

Supermarkt te Kortrijk

Onlangs werd te Kortrijk de eerste Supermarkt-Delhaize in West-Vlaanderen geopend. Deze Supermarkt beslaat een bebouwde oppervlakte van 2.300 m² en beschikt over een parking voor 100 auto's.

Opening Akademisch jaar te Kortrijk

Op 12 oktober 1965 werden de universitaire kandidaturen te Kortrijk geopend in aanwezigheid van talrijke vooraanstaanden.

De universitaire gebouwen bevatten o.m. een bibliotheek, vijf auditoria voor 25 à 30 studenten en een auditorium voor 200 personen, alsmede een restauratiegelegenheid. Voor de meisjes-studenten werd een nieuw home opgetrokken.

Uitbreiding produktie te Stasegem

Door de firma Marbra-Lys, p.v.b.a. te Stasegem werd een derde afdeling opgericht voor de produktie van hersamengestelde marmer. In de andere afdelingen werden reeds granitotegels in alle formaten geproduceerd, terwijl de afdeling 'granitotrappen en kunststeen' zowel granitotrappen als gevelbekledingen vervaardigde.

In de nieuwe afdeling 'Marbralyth' worden brokken marmer van 5 tot 20 kgr. gebroken en daarna in vormen gegoten. Na een verhardingscyclus worden deze vormen gezaagd met een raamzaag met 12 gediarmanteerde zaagbladen en daarna geslepen en gepolierd.

Deze afdeling beslaat een bebouwde ruimte van 2.000 m², op een terrein van meer dan 6.000 m². Ingevolge de planning en een ruime automatisatie, die vooral de zware handenarbeid nitschakelde, werd het aantal arbeiders in de nieuwe afdeling op 20 gesteld.

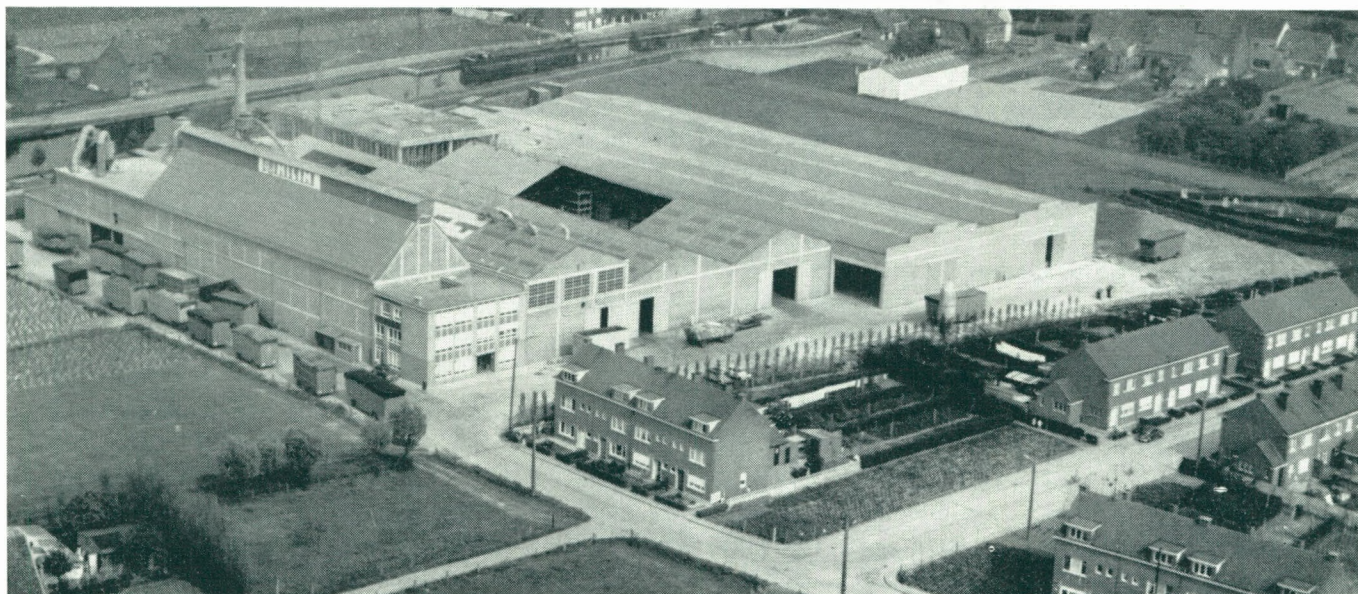
Tweede posthumaniora-programma te Brugge

Zopas startte het tweede posthumaniora-programma van het Sint-Franciscus-Xaveriusinstituut te Brugge. In deze reeks seminaries voor bedienden wordt dit jaar 'het recht' centraal gesteld, samen met de sociale omgang in het bedrijfsleven.

Voor de kursisten van de eerste cyclus wordt een follow-up voorzien.

Aan dit programma verleent de Westvlaamse Economische Raad zijn medewerking.

Nieuwe fabrieksgebouwen van de Firma Unilin te Ooigem (Zie West-Vlaanderen Werkt 3/65, blz. 119).

w.-vl. werkt

Voordrachten

De Heer O. Vanneste, Directeur W.E.R.-W.E.S. sprak op :

8 oktober te Hasselt : 'Regionale economie en Overheidszorg', Nationaal Congres van de Vereniging voor katholieke werkgevers.

11 oktober te Brugge : 'Economische expansie in West-Vlaanderen', Davidsfonds.

23 oktober te Ieper : 'Economische problemen van de Westhoek', Gewestelijk Congres A.C.V.

2 november te Kortrijk : 'Internationale Economische vraagstukken', I.P.S.O.C.

5 november te Deerlijk : 'Het scholingspeil van de Westvlaamse landbouwers', Akademische zitting opening eerste Agrarisch Vormingsinstituut.

19 november te Dendermonde : 'Westvlaanderen's economische groei; technieken en resultaten', Economisch Expansiecomité arrondissement Dendermonde.

23 november te Kortrijk : 'Arbeidsmarktproblemen', Rijksinstituut voor Sociale Studiën.

1 december te Brussel : 'Ruimtelijke ordening, streek- en sektorplannen in West-Vlaanderen', Nationale Commissie voor Ruimtelijke Ordening.

De h. J. Pattyn, Directeur Westvlaamse Interkommunales en adviseur W.E.R. sprak op :

28 oktober te Tielt : 'Ruimtelijke ordening en grondbeleid', Arrondissementeel verbond van de boerengilden.

13 november te Oostende : 'Grondbeleid', C.V.P.-gemeenteraadsleden van het Kanton Oostende-Gistel.

22 november te Diksmuide : 'Ruimtelijke ordening en grondbeleid', Arrondissementeel verbond van de boerengilden.

7 december te Antwerpen : 'Industrieterreinen', Antwerps Centrum voor Productiviteitsbevordering.

8 december te Snaaskerke : 'Ruimtelijke ordening en grondbeleid', Landbouwgilde.

10 december te Kortrijk : 'Ruimtelijke ordening', Jonge Werkgevers.

De Heer Dr N. Vanhove, Wetenschappelijk medewerker W.E.S., gaf voordrachten op :

4 oktober te Torhout : 'Deficiënties en perspectieven van het distributieapparaat te Torhout', Opening cyclus 'Verkopen nu' gemeentebestuur Torhout.

18 oktober te Torhout : 'De markt van het distributieapparaat te Torhout', Cyclus 'Verkopen nu' gemeentebestuur Torhout.

CASINO - KURSAAL OOSTENDE

vanaf november tot april

DE BEROEMDE GASTRONOMISCHE WEEK-ENDS in het kader van
13de « GROTE RONDE DER FRANSE MEESTERKOKS »

— Een befaamde formule :

Elke zaterdagavond komt één der bekendste Franse meesterkoks in de keuken van het Casino-Kursaal zijn specialiteiten bereiden, met de ingrediënten die hij zelf heeft laten overkomen uit zijn streek. Deze diners, waar zelfs de meest geraffineerde fijnproevers niets op aan te merken kunnen hebben, worden opgediend in de Ambassadeurszaal, die speciaal voor deze gastronomische festijnen wordt ingericht en versierd.

— Gunstige voorwaarden :

Twee personen betalen 550 Frs. — Eén persoon : 375 Frs. En de directie van het Casino-Kursaal biedt haar gasten de overnachting en het ontbijt in een van de Oostendse topklassehotels.

— Een lawine van prettige geschenken

Elke week kunnen de gasten van het Casino-Kursaal prettige geschenken in de wacht slepen, door gratis deelname aan een reuzetombola.

Alle inlichtingen betreffende de gastronomische Week-ends kan U vernemen via onze krant Eur Ostend, die van de pers komt half september en U op aanvraag toegestuurd wordt.

Inlichtingen : **Casino-Kursaal Oostende - Tel. (059) 751.11**

17 november te Brugge : 'De werking van de W.E.R.', Excursieweek van de sociale Akademie te Enschede.

23 november te Oostende : 'Is er nog een plaats voor het zelfstandig Horeca-bedrijf in ons land?', Een jongerenseminarie van het service bureau voor jongeren uit de middengroepen.

29 november te Brugge : 'Wat heeft Europa ons gebracht op gebied van economische samenwerking en vooruitgang', Plaatselijk comité voor het Europa-College.

4 december te Brugge : 'Economische expansie in West-Vlaanderen', Westvlaamse gidsenkring.

11 december te Oedelem : 'Structuur van de landbouw in West-Vlaanderen en meer speciaal in het Brugse', Stichting Lodewijk de Raet.

De Heer J.M.L. Demeyere, Hoofd van de afdeling Ruimtelijke Ordening, sprak op :

20 september te Brugge : 'Gezinsstructuur en huisvesting in West-Vlaanderen', Posthumanioracursus te Brugge.

26 oktober te Menen : 'Huisvestingsbeleid', Week van de Huisvesting.

De Heer J.M.L. Demeyere sprak verder over de gewestelijke omroep West-Vlaanderen op :

1 november : 'De Week voor de Huisvesting te Menen'.
8 en 15 november : 'De ouden van dagen in de ruimtelijke ordening'.

22 november : 'Evenwichtige huisvestingspolitiek'.

29 november : 'Een permanente inventaris van de gezinnen naar aantal en structuur'.

De h. A. Colpaert, Sekretaris van de Westvlaamse Interkommunales sprak te Menen over 'Ruimtelijke ordening' voor de laatste-jaarsstudenten van het Atheneum.

Vertegenwoordiging W.E.S.

De Heer Ir J.M.L. Demeyere vertegenwoordigde het W.E.S. op de voordracht gehouden te Oostende op 15 september 1965 door de heer P. Vandenborre, Directeur bij het Hoofdbestuur van de Stedebouw over 'Stads-hernieuwing in het kader van de Stedebouw'.

De Heer Ir J.M.L. Demeyere vertegenwoordigde het W.E.S. op de studiedag 'Woningbehoeften' op 17 september 1965 ingericht door het Nationaal Instituut voor de huisvesting en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.

De Heer Ir J.M.L. Demeyere vertegenwoordigde het W.E.S. op 27-9-1965 op de studiedag ingericht te Brussel ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de Nationale Mij voor Kleine Landeigendom.

HET KAPITAAL DAT U NODIG HEBT VOOR :

het uitrusten, bouwen, moderniseren van uw bedrijf,
verruimen van uw bedrijfskapitaal, nieuwe uitbreiding
van uw zaak, zal U verstrekt worden door de

Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid,
dank zij haar

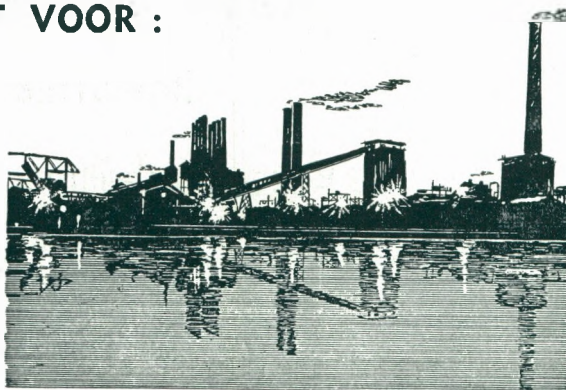
KREDIETEN OP HALFLANGE en LANGE TERMIJN

Door beroep te doen op de N.M.K.N. voor die aard van kredieten de grootste financiële instelling van het land, verzekert U uw volledige onafhankelijkheid. De N.M.K.N. helpt U bij uw betrekkingen met de overheid om eventueel de voordelen te bekomen, voorzien bij de wetten ter bevordering van de economische expansie.

Plaats eveneens uw beschikbaar geld in volledige veiligheid bij de N.M.K.N. in rekeningen met hoge opbrengst of in Kasbons, **gewaarborgd door de Staat.**

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

ZETELS IN DE PROVINCIE :

Brugge : St.-Janstraat 11 - tel. (050) 351.33

Gent : Geeraard de Duivelstr., 3 - tel. (09) 25.51.95
(09) 25.51.83

St.-Niklaas-Waas : Prins Albertstraat 39 -
tel. (03) 76.47.42

ZITDAG :

KORTRIJK : Textielpatroonsverbond, Casinoplaats
10, tel. (056) 208.34 tot 36, elke maandag van
13 u 30 tot 17 u.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL :

Brussel, Waterloolaan 16 - tel. (02) 13.62.80 (20 l.)

Remington Rand

President Rooseveltlaan 6, Gent

Tel. 09/25.18.35

Kardex en andere organisatiesystemen

Brandvrije klasseermeubelen

Reken-, schrijfmachines en dicteerapparaten

Microfilm

Fotocopy

Offset

Vraag het bezoek van onze lokale afgevaardigde

Kommercieel initiatief te Torhout

In het kader van de inspanningen van het Economisch Studiecomité van de stad Torhout op het vlak van de vernieuwing van de distributiesector te Torhout werd door Dr N. Vanhove, Wetenschappelijk Medewerker van het W.E.S. en lid van bovenvermeld comité, een rapport opgemaakt inzake het winkelapparaat van Torhout en zijn invloedssfeer. Deze studie wordt afgesloten met enkele praktische suggesties.

Naar aanleiding van de algemene inleidende bijeenkomst van de cyclus 'Verkopen in Torhout Nu en Morgen' behandelde Dr N. Vanhove het thema 'Deficiënties en perspectieven van de distributiesector te Torhout'. Op deze zelfde bijeenkomst werden, door de heer schepen Mr G. Beuselinck, de plannen van de stad terzake bekendgemaakt en belichtte de heer Windels, Directeur van het Vormingsinstituut, de studiecycclus voor winkeliers.

Fonds der provinciën

In 1963 en 1964 werden, per provincie, door het Fonds der provinciën volgende bedragen (in franken) toegekend per inwoner :

	1963	1964
Antwerpen	5.497	6.092
Brabant	8.638	7.932
Henegouwen	12.738	12.532
Luik	11.577	10.945
Limburg	8.109	8.676
Luxemburg	10.670	15.252
Namen	10.500	12.528
Oost-Vlaanderen	5.019	5.676
West-Vlaanderen	5.800	5.943
Totaal	8.323	8.492

Uit dit geheel blijkt duidelijk hoe West-Vlaanderen tussen 1963 en 1964 van de derde-laatste rang zelfs naar de tweede-laatste rang werd verschoven. In absolute cijfers bedroeg het aandeel van West-Vlaanderen in 1963 58,7 miljoen t.o.v. 776,4 miljoen voor het Rijk en in 1964 60,7 miljoen t.o.v. 800,7 miljoen voor het Rijk.

Internationale zomerkursussen

Van 1 tot 7 en van 14 tot 21 augustus gingen op de volkshogeschool 'De Blankaart' twee internationale zomerkursussen door nl. 'The experiment in international living' en 'Meeting Europe'. De eerste groep bracht een veertigtal Amerikaanse jongeren samen voor het geven van een inzicht in ons eigen leefpatroon ; de tweede groep bestond uit 26 deelnemers(sters) uit diverse landen die op een ongedwongen wijze contact konden opnemen met enkele families te Ieper en die verder, in residentieel verband, een inzicht verwierven in een reeks Belgische problemen.

Ruilverkavelingen in West-Vlaanderen

Half oktober waren de diverse ruilverkavelingen in West-Vlaanderen in het volgend stadium :

de topografische werkzaamheden waren beëindigd te Houtem (683 ha) ;

Kortemark-Torhout (1.032 ha), Moere-Gistel-Westkerke (384 ha) en Bulskamp-Veurne-Adinkerke-Wulveringem-Houtem (1.135 ha) maakten reeds een klassifikatie van de grond en een ontwerp van kultuur-technische werken ;

er bestaat een ontwerp van kultuur-technische werken en van herverkaveling te Westkapelle (719 ha) en te Leffinge-Slijpe-Snaaskerke (1.999 ha) ;

voor de groepen Vlamertinge-Dikkebus-Reningelst, (2.046 ha), Wingene (2.370 ha) en Wilskerke-Leffinge-Slijpe (1.089 ha) is er een uitvoering van kultuur-technische werken aan de gang en werd een ontwerp herverkaveling opgemaakt.

Bruggen in West-Vlaanderen

De heropbouw van de brug over de Leie tussen Desselgem en Ooigem wordt betoelaagd met ruim 4.000.000 fr. door de Heer Minister van Openbare Werken. De aanbesteding had plaats op 18 januari 1965 : het bedrag der laagste bieding was 6.441.480 fr.

N.V. Westvlaamsche Betonwerkerij

73, ST.-PIETERSKAAI

B R U G G E

Tel. : 150.71 - 150.72

BETONPRODUKTEN VOOR

BOUW & WEGENISWERKEN

De Maatschappij die U en **UW**
STREEK best kent en zich dan ook
het best aanpast aan **UW VERZE-**
KERINGSPROBLEMEN van

BRAND

LEVEN

ONGEVALLen

Zetel en Burelen :

KORTRIJK

Lange Steenstraat 20 (Huyze Ghellinck)

Lekkerbeetstraat 3

Telefoon : (056) 116.91 (6 lijnen)

Bijhuis :

BRUGGE

Garenmarkt 6

Telefoon : (050) 324.40

Algemeen Agenten te
Antwerpen en Brussel

Inspecties over het ganse Vlaamse land

Waterbevoorrading

Tussen 1963 en 1964 is het waterverbruik in West-Vlaanderen opnieuw aanzienlijk gestegen. Uit de inlichtingen, medegedeeld door de verscheidene diensten kan volgende tabel opgemaakt worden (Deze getallen houden geen rekening met de verliezen in de netten, die in bepaalde netten 20 ten honderd benaderen en zelfs overschrijden) :

Waterleverende inrichtingen	Beschikbaar gestelde debieten/m ³	
	1963	1964
— Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling (Gent) (T.M.V.W.) ¹	8.398.743	8.944.172
— Nationale Mij der Waterbedelingen (Brussel) (N.M.D.W.)		
a) watervoorziening St. Léger-Pecq	8.260.205	8.989.050
b) watervoorziening Bredene, St.-Andries, Snellegem, Loppem	900.718	1.022.110
— Intercommunale Waterleidingsmaatschappij voor Veurne-Ambacht (Veurne) (I.W.V.A.)	1.431.754	1.726.199
— Stad Ieper	797.579	755.433
— Heist, Knokke, Wenduine (eigen winning)	1.006.357	1.108.887

¹ Het jaarverslag 1964 van de T.M.V.W. (pag. 15) meldt dat het bevoorraden van de streek Brugge-Kust integraal verzekerd wordt door de hoofdaanvoerleiding Elst (arr. Oudenaarde) - Ruiselede-Beernem-Oostkamp-Brugge.

Onderwijs - Bedrijfsleven

Eind november kwamen te Oostende een groep bedrijfsleiders, inspecteurs, studieprefecten, directeurs en leeraars uit Zuid-West-Vlaanderen bijeen om in gemeenschappelijk overleg te zoeken naar de mogelijkheden om het algemeen vormend onderwijs, in het kader van het bestaande onderwijsprogramma, meer af te stemmen op de concrete maatschappelijke werkelijkheid.

Dit residentieel seminarie werd georganiseerd door het Contactcentrum Bedrijfsleven-Onderwijs (CBO).

Nieuw bankgebouw te Kortrijk

Op 30 oktober jl. heeft de n.v. Bank van Roeselare en West-Vlaanderen haar succursale te Kortrijk overgebracht naar haar nieuw gebouw.

Ingevolge nood aan uitbreiding werd reeds in 1960 overgegaan tot de aankoop van een pand. Daar werd een groots opgevat bankgebouw opgetrokken, waarin de verschillende diensten over zes verdiepingen verdeeld zijn.

Nieuw bedrijf te Snaaskerke

Sinds mei 1965 is de Steenbakkerij van Snaaskerke in bedrijf genomen.

Dit nieuw bedrijf, aanleunend bij de groep n.v. Bouwbedrijf Verhelst en Cie te Oudenburg, is een ultramoderne, half-geautomatiseerde steenbakkerij. Gans het productieproces geschiedt binnen één grote overdekte bedrijfshall. Twintig werknemers produceren er tot ongeveer 70.000 bakstenen per dag.

Samenwerking van de Westhoek

Op zaterdag, 4 december 1965, ging een gespreksdag door op 'De Blankaart' te Woumen, over 'Bevolkingsaan groei en aanverwante problemen'.

Aan deze gespreksdag werkten namens de W.E.R. en de Westvlaamse Interkommunales mede : de hh. O. Vanneste, Directeur W.E.R., G. Pattyn, Directeur Westvlaamse Interkommunales en P. Devos, technisch adviseur W.E.S.

Autosnelweg Zeebrugge-Brugge-Kortrijk

Op 25 november jl. ging te Brugge de aanbesteding door van de werken tot bouw van een brug over Rijksweg nr 10 (Brugge-Oostende) : deze brug zal doorgang geven aan de autosnelweg Zeebrugge-Brugge-Kortrijk (A71).

De autosnelwegbrug die enkele kilometers zuidwaarts het kanaal Brugge-Oostende overspant is in uitvoering.

Meubel tentoonstelling te Proven

De Firma J. Top-Mouton en C°, meubelen en binnenhuisarchitectuur, te Proven, hield van 2 tot 24 oktober een uitgebreide meubel tentoonstelling in haar eigen toonzalen. Op de openingszitting werden er spreekbeurten gehouden door de hh. Degeyter, architect, G. Verstraete, sekretaris van de Stad Poperinge, J. Pattyn namens de W.E.R. en de Heer J. Top.

Nieuw bedrijf te Hoogdele

De dozenfabriek Ets L. Soenen te Hoogdele richtte een nevenbedrijf op onder de benaming n.v. Golfkarton Soenen-Detilleux. Het werkhuis beslaat 30 are. Er worden kartonbladen tot golfbladen verwerkt. De personeelsaanwerving van 23 personen gebeurde in hoofdzaak in de streek van Houthulst.

Vlaslinnen

Met ingang van de herfst werd een nieuwe kollektieve campagne ingezet voor het propageren van het vlaslinnen onder het motto : 'Vlas staat steeds modern'. De gehele campagne streeft ernaar het vlaslinnen te identificeren met vrolijkheid en jeugd.

Stadskernvernieuwing in West-Vlaanderen

De werkgroep Stadskernvernieuwing, door het Gewestelijk Comité voor Huisvesting in 1963 in het leven geroepen, heeft eraan gehouden de bespreking van het eindverslag (opgemaakt door ir J.M.L. Demeyere) te doen doorgaan in Harelbeke, in aansluiting met het projekt van kernvernieuwing door het Stadsbestuur van Harelbeke opgevat.

Beslist werd het eindverslag voor publikatie aan te vullen en het te illustreren met enkele monografieën over Westvlaamse verwezenlijkingen op het gebied van stadskernvernieuwing.

Een belangrijke aanbesteding

Op 12 november 1965 ging te Oostende onder het voorzitterschap van de Heer Verschaeve, Hoofdingenieur-Direkteur van Bruggen en Wegen, de aanbesteding door van de volgende werken te Zeebrugge uit te voeren: indijken van de westelijke bank, de kaaimuur en de voorhaven.

De laagste bieding bedroeg 493.532.573 fr.

Aanbestedingen

De stad Poperinge is op 23-11-65 overgegaan tot de aanbesteding van riool- en wegenwerken in het nieuw industrieterrein: het bedrag van de laagste der zeven biedingen is 18.051.812 fr., de hoogste bieding is 22.435.257 fr.

Nieuwbouw en uitbreiding te Oostrozebeke

Momenteel zijn uitgebreide bouwwerken aan de gang bij de firma Ter Molst p.v.b.a. te Oostrozebeke. Aan de 6.000 m² bestaande fabrieksgebouwen en burelen worden 3.000 m² fabrieksruimte en 360 m² burelen toegevoegd. De firma Ter Molst, weverij van meubelstoffen, kende een zeer snelle uitbreiding. De produktie bereikte in 1965 zevenmaal de produktie van 1961. De personeelsbezitting steeg van 23 personen in 1961 tot 95 personen in 1965. Daarnaast doet de firma nog bestendig beroep op een aantal thuiswevers.

De produktie is in hoofdzaak bestemd voor uitvoer naar de andere landen van de E.E.G. en ook daarbuiten.

Vóór het einde 1965 zullen de nieuwe gebouwen in gebruik worden genomen.

Aanpassing bedrijf te Wingene

Voor de firma Decloedt G., konfektie van broeken te Wingene wordt een nieuw werkhuis gebouwd van 42 op 8 meter. De produktie met geperfectioneerde machines zal begin 1966 aanvangen. De tewerkstelling van 17 personen zal eind 1966 ongeveer 30 personen bedragen.

Benoeming

Naar aanleiding van de jongste docentenraad van het Europa College werd Dr N. Vanhove, Wetenschappelijk Medewerker van het W.E.S., benoemd tot geassocieerd professor aan het Europa College te Brugge.

Bank van de Société Générale de Belgique

De eerste van het land,

ten dienste van allen

Dus ook uw bank

Talrijke Agentschappen en Burelen
verspreid over heel West-Vlaanderen

Administratieve Zetels:
BRUGGE, Vlamingstraat, 58
KORTRIJK, Waterpoort, 1

ALLE BANKVERRICHTINGEN
KREDIETVERLENINGEN
FINANCIERINGEN
GELDBELEGGINGEN
enz.

De eerste aanbesteding van werken die verband houden met de uitvoering van de E3 had plaats te Kortrijk op 9 december jl. Werden aanbesteed : de grondwerken en het bouwen van twee bruggen van sectie II Rekkem-Aalbeke.

Het bestek raamt het werk op 116.638.144 fr.

Ringlaan te Tielt

De voorbereidende werkzaamheden voor de Ringlaan te Tielt zijn sinds enkele maanden ingezet. De Rijksweg nr 66 Torhout-Gent wordt over een lengte van 3 km omgelegd. Op deze wijze zal het druk verkeer tussen Gent en Deinze naar Roeselare en de Westkust buiten het centrum van de stad gehouden worden.

Bij het begin van deze ringlaan legt het stadsbestuur een industriezone aan van ongeveer 15 ha. vooral bestemd voor bedrijven voor wie een zekere publicitaire ligging aan te bevelen is.

Ekonomische Raad voor Vlaanderen (E.R.V.)

De Heer O. Vanneste, directeur W.E.R., woonde de vergaderingen bij op 6 oktober en 1 december van het directiecomité E.R.V., op 26 november van de E.R.V.-Commissie Buitenlandse investeringen, op 17 september en 25 oktober van het College van directeuren en sekretarissen van de Ekonomische raden.

Ambassadeur van Zuid-Afrika

Op 7 oktober bracht Z.E. F.S. Stein, Ambassadeur van Zuid-Afrika in België, een bezoek aan de West-vlaamse Ekonomische Raad en zijn Studiebureau. De Heer Ambassadeur interesseerde zich vooral aan de specifieke organisatie van de W.E.R. en aan de manier waarop vanuit een vereniging zonder winstoogmerken de economische ontwikkeling kan gestimuleerd worden.

Uitbreiding van de S.V. Veiling — Roeselare

De snelle stijging van de aanvoer van groenten en fruit op de veiling te Roeselare maakte de uitbreiding van deze instelling noodzakelijk.

Op 3 november werd door de heer gouverneur van de Provincie overgegaan tot de eerste steenlegging van de nieuwe veilinglokalen.

Agrarisch vormingsinstituut te Deerlijk

Op initiatief van de provinciale overheid werd in het Gaverpark te Deerlijk een agrarisch vormingsinstituut opgericht met het doel aan de toekomstige landbouw-bedrijfsleiders een betere algemene en technische kennis te verschaffen.

De plechtige opening van dit agrarisch vormingsinstituut ging door ter gelegenheid van een academische zitting die op 5 november in de lokalen van het instituut werd gehouden.

Toeristische index W.E.S. 1965

De toeristische index 1965 van het Westvlaams Economisch Studiebureau wijst op een toename van 6,6 % van de toeristische bedrijvigheid in het toeristisch seizoen 1965 t.o.v. het seizoen 1964. Dit betekent een nieuw recordcijfer na het zeer goede seizoen van 1964. Op te merken valt dat Pinksteren in 1965 in juni viel, terwijl het in 1964 in mei, en dus buiten de telperiode lag.

Het indexcijfer per maand ligt in 1965 voor elke seizoenmaand hoger dan in 1964 : juni : + 16,1 % ; juli : + 5,7 % ; augustus : + 4,8 % ; september : + 3,7 %. De aangroeipercentages per maand liggen lager in 1965 dan in 1964. In 1964 bedroegen de stijgingspercentages t.o.v. 1963 : in juni : + 2,6 % ; in juli : + 9,7 % ; in augustus : + 12,5 % en in september : + 20,7 %. Het seizoenresultaat lag in 1964 11,5 % hoger dan in 1963.

Nieuwe bank te Kortrijk

Op 28 oktober jl. ging te Kortrijk een receptie door ter gelegenheid van de opening door de n.v. Financieringsbank van een agentschap te Kortrijk.

Australië

Op 20 oktober ontving de W.E.R. het bezoek van dr J.N. Skinner, Eerste Handelssecretaris van de Ambassade van Australië in Den Haag. Dr Skinner had vooral interesse voor de ontwikkelingstechnieken.

« NORD INDUSTRIEL, AGRICOLE ET COMMERCIAL »

Weekblad voor Nord, Pas-de-Calais, Aisne, Oise en Somme.

Rubrieken over West-Vlaanderen en Henegouwen.

● Abonnement :

Basis van Uw kennis van de Noord-Franse markt

● Publiciteit in dit tijdschrift :

Basis van Uw kontakten met de Noord-Franse markt

Stort 300 F (jaarabonnement) op
P.C.R. n° 6004.91 te Brussel van :
Le Nord Industriel et Commercial,
Bauchat Gauche S.A., LILLE (France)

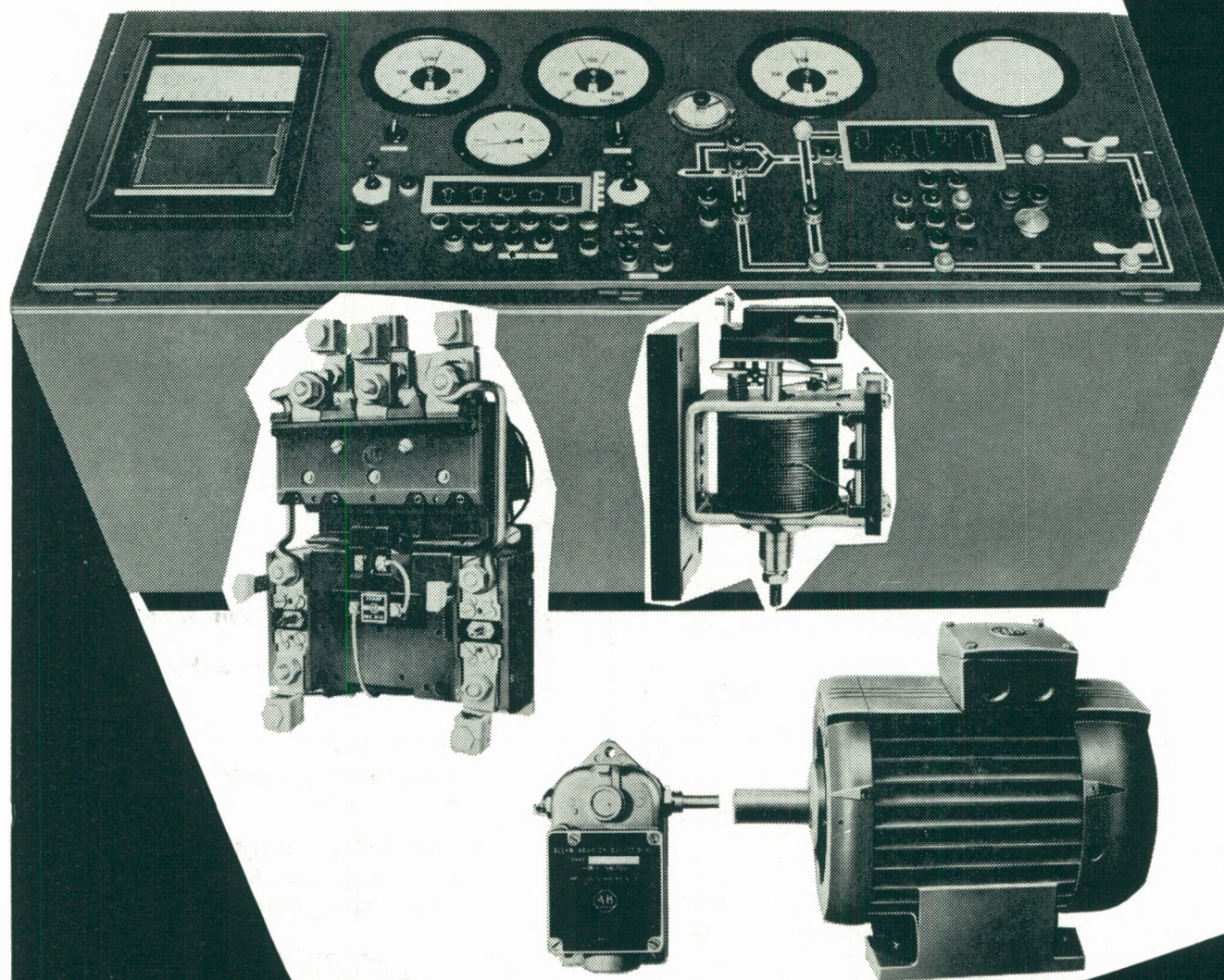
Burelen voor West-Vlaanderen :

36 Loofstraat, Kortrijk — Tel. (056) 109.90

ELECTRO-INDUSTRIËLE APPARATUUR

etn vandecappelle nv.

studie, samenstelling en oplossing van uw
moeilijkste automatie problemen in fabricage,
montage, e. a. bedrijfstakken.
degelijk materiaal waarborgt hoge bedrijfszekerheid.

diartex

RUMBEKESTEENWEG 279 ROESELARE – TEL. 051/230.81 (3 l.)

inhoudstafel

7e jaargang 1965

1.	1 Editoriaal
I.B.F. KORMOSS	2 Ruimtelijke ordening in europees perspectief
K. DE CAESTECKER	7 Ruilverkaveling van land- bouwgronden in West- Vlaanderen
K. DEVROE	14 Het autocarvervoer als eko- nomische sektor
	18 Gezinstelling 31.12.1961
	20 Spektrum
	32 West-Vlaanderen Werkt

2.	45 Editoriaal
N. VANHOVE	46 De attractie van de Bel- gische kust
M. ZWAENEPOEL	53 De verstedelijking in West- Vlaanderen
J.M.L. DEMEYERE	62 De gasvoorziening in West- Vlaanderen
	70 Woningtelling 31.12.1961
	72 Spektrum
	80 West-Vlaanderen Werkt

3.	93 Editoriaal
L.L. HENDRICKX	94 Landbouw en Ruimtelijke ordening
N. DEBROCK	97 De Leie en haar problemen
L. BOCKSTAELE	102 Cichorei, Westvlaams nij- verheidsgewas met roem- rijk verleden
	106 Volkstelling 31.12.1961 : Telling van de actieve be- volking
	108 Spektrum
	116 West-Vlaanderen Werkt

4.	125 Editoriaal
J. THEYS - O. VANNESTE	126 Verwachte bevolkingsaan- groei in West-Vlaanderen tussen 1961 en 1981
G. CARTRYSSÉ	130 Naar een infrastructuur voor de vrije tijd
J.M.L. DEMEYERE	136 Het demografisch zwaarte- punt en het mediaanpunt van West-Vlaanderen (nieu- we grenzen) op eind 1964
	138 Spektrum
	144 West-Vlaanderen Werkt

De Westvlaamse Economische Raad

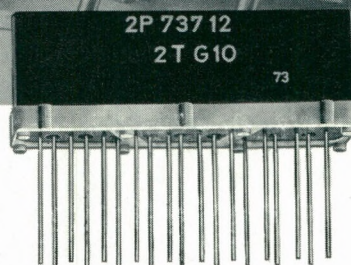
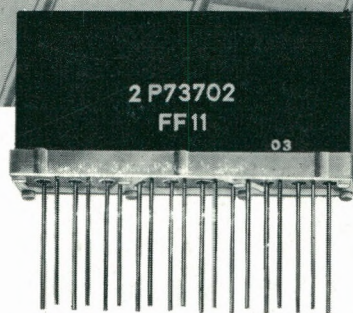
Dijver 7, BRUGGE

Telefoon : 050/381.31

P.C.R. : 976.57

NIEUWE VOORUITZICHTEN VOOR HET TOEPASSEN VAN DE ELEK- TRONIKA IN DE INDUSTRIE MET...

...de **mble** KRINGBLOKJES van de nieuwe REEKS 10

mble

80 Twee
Stationsstraat
Brussel 7

Gedetailleerde
documentatie
op aanvraag

Wat is de REEKS 10 ?

Het is een nieuwe uitwerking van onderdelen waar men al de voordelen van de voorgaande kringblokken met de volgende bijzondere kenmerken in terugvindt

- werking op + 12 V en op - 12 V
- maximale snelheid : 30 kHz
- grote verscheidenheid van funkties
- verhoogde bescherming tegen de elektrische storingen
- herleide afmetingen
- uiterst eenvoudige gebruiksregels.

Het onderdeel dat de problemen in de industrie kan oplossen.

andre 27564

